

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona heinäkuun 19 - Wed. July 19, 1989

FINNISH AMERICAN WEEKLY

85 vuosikerta LXXXV No.'s 29 & 30 45 cents

Maailmanpankki huolissaan budjettivajeista

Maailmanpankin vuotuisen kehitysraportin mukaan maailman taloudelliseen kasvuun on olemassa edellytykset: mikäli ongelmista selvitään, voi taloudellinen kasvu OECD-maissa nousta kohti kolmea prosenttia vuoteen 2000 mennessä.

Teollisuusmaiden taloudelliset tasapaino-ongelmat ja varsinkin Yhdysvaltain budjettialijäämä kuitenkin huolestuttavat alan asiantuntijoita. Raportissa todetaan, että Yhdysvallat voi jatkaa talouden alijäämän kehitystä nykyiseen tahtiin vain, mikäli ulkomaiset investoijat ja hallitukset ovat valmiita rahoittamaan sitä. Tämä riippuu puolestaan siitä, uskovatko ulkomaiset hallitukset Yhdysvaltain talouden vakauteen.

Vaikka korkotaso saataisiin alenemaan ja kehitysmaiden velkataakka siten kevenisi, eivät 60- ja 70-lukujen kasvuvuodet ole enää todennäköisiä maailmanpankin mukaan.

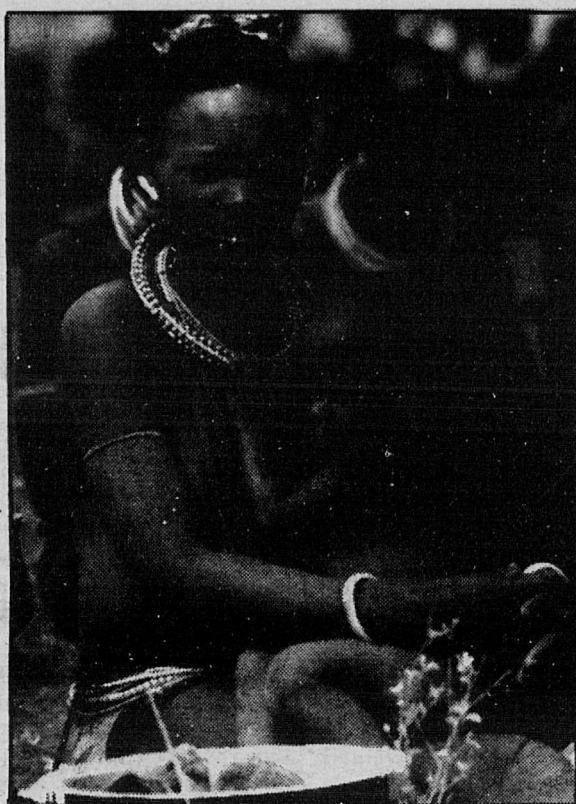
Maailmanpankki antaa myös myönteisiä visioita. Sen kasvuennusteen mukaan bruttokansantuote Aasian maissa voisi lähivuosina kohota parhaimmillaan 6 prosenttiin ja muille kehitysmaille vaiketaan 3-4 prosentin kasvulukemia. Kehitys riippuu kuitenkin pitkälti heidän omasta politiikastaan ja väestönkasvusta.

Esimerkiksi mustassa Afrikassa bruttokansantuote voi nousta 3,2 prosentin vuosivauhtia, mutta jos väestönkasvu jatkuu melkein samalla vauhdilla, mitään todellista kasvua ei synny.

Maailmanpankin raportin mukaan velkaantunein maan-

osa on Latinalainen Amerikka. Keskimäärin Latinalaisessa Amerikassa oli ulkomaan-

velkaa kaksi ja puoli kertaa enemmän kuin kotimaisia pankkisihtoumuksia.

Afrikan nopea väestönkasvu voi tehdä tyhjäksi ennustetun 3,2 prosentin talouden kasvun, sanotaan Maailmanpankin tuoreessa raportissa.

FinnFest '89 -juhlia vietettiin menneenä viikonloppuna suurella menestyksellä Washingtonin osavaltiossa Seattlen kaupungissa.

Kaunis aurinkoinen sää suosii juhluvieraista aina sunnuntaiamuun asti, mutta sateen ropinakaan ei onnistunut muuttamaan juhlijoitten mieli-

aloja synkäksi.

Washingtonin yliopiston kaunis kampus toimi juhlien pitopaikkana. Auditoriumit, luentosalit ja tanssisalit täyttyivät innokkaista kuulijoista ja katsojista aamusta iltaan.

Keskeisenä tapaamis- ja tustumispaikkana oli tietenkin tori, mikä on löytynyt kai-

Bush tyytyväinen "vapauden tuuliin"

USA:lta talousapua Puolalle ja Unkarille

WASHINGTON - Äskettäisen Euroopan-viereilunsa päättänyt presidentti George Bush on tyytyväinen matkansa tuloksiin. Takaisin Yhdysvaltoihin reilun viikon kestäneeltä matkaltaan palannut Bush totesi, että "rautaesirippu on vihdoin alkanut rakoilla, kun Itä-Euroopan maat ovat lähteneet demokraattisen muutoksen tielle". Puolassa ja Unkarissa vierailut Bush luonnehti näitä valtioita maiksi, jotka ovat uuden aikakauden kynnyksellä ja joissa vapauden henki on vahva.

Koska Yhdysvallat katsoo, että Puolan ja Unkarin päätöksillä poliittisista uudistuksista on suurta merkitystä yli maiden rajojen, lupasi Bush rahallista tukea näille Itä-Euroopan maille demokration kehittämiseksi.

Bush kertoi Puolan parlamentille Yhdysvaltain myöntävän Puolalle talousapua, johon sisältyy muun muassa sadan miljoonan dollarin avustusrahoja yksityistalouden tukemiseen. Lisäksi Bush totesi Yhdysvaltain esittävän, että maailmanpankki myöntäisi Puolalle kaksi lainaa, joiden yhteisarvo on 325 miljoonaa dollaria. Yhdysvallat aikoo ryhtyä yhteisiin toimiin muiden teollisuus-

maiden kanssa Puolan talouden kohentamiseksi ja Puolan ulkomaanvelan takaisinmaksuaikataulun muuttamiseksi.

Yhdysvaltain apuun sisältyy 15 miljoonaa dollaria käytettäväksi Puolan ympäristön-suojeluun.

Unkarissa Karl Marxin yliopistossa puhunut Bush lupasi Yhdysvaltain tukea myös tämän maan taistelulle demokration luomiseksi. Kaiken kaikkiaan Yhdysvallat antaa 25 miljoonaa dollaria Unkarin yksityiselle sektorille uudistusten toteuttamista varten.

Bush osallistui matkansa aikana myös Ranskan vallankumouksen 200-vuotisjuhliin Pariisissa sekä kävi neuvotteluja läntisten maiden johtajien kanssa seitsemän suuren läntisen teollisuusvaltion huipputapaamisessa.

Huippukokouksessa käsiteltiin erityisesti ympäristöky-symyksiä. Kaikki johtavat läntiset maat olivat yhtä mieltä siitä, että maapallon saastumiseen on nyt vakavasti kiinnitettävä huomiota, jotta ekologinen tasapaino kyettäisiin säilyttämään.

Pariisista Bush jatkoi Amsterdamiin, josta hän palasi viime tiistaina takaisin Yhdysvaltoihin.

FinnFest veti Seattleen

kilta FinnFesteiltä. Sieltä löytyvät sekä matkatulaisiset että luettavat kirjat syksyn illoiksi.

Seattlessa tavattiin vanhoja tuttuja ja solmittiin samalla uusia ystävyssuhteita. Siellä kuultiin kansanmusiikkia, runoutta ja fengliskaa. Siellä nähtiin elokuvia, videoita ja diakuvaesityksiä ja perehdyttiin suomalaisen keittiön sa-

laisuuksiin.

Monipuolinen luentovalikoima tarjosi varmasti jokaiselle jotakin. Tunnelma oli korkealla ja suomalaisuus oli valttia.

Valitettavasti Raivaajan FinnFest -raportti ei ehtinyt vielä tähän numeroon, se tullaan julkaisemaan lomien jälkeen, elokuun 9. päivän numerossa.

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA

pages 10 - 15

- The untold story of Eino Friberg's Kalevala
- A tribute to Reipas A.C.
- Sculptor Roy Hamari
- Juhannus at Fort Pond

Sisäsivuilla:

- Poika Tuominen arvioinnissa sivu 2
- Connecticutin ja New Yorkin kulmilla sivut 4 & 5
- Floridan kuulumisia sivu 6
- Fitchburg ja ympäristö sivut 16, 17 & 18
- Suomesta ja suomalaisista sivut 22 & 23

A special offer for new subscribers!

Three months for five bucks! Whether you read Finnish or English, Raivaaja will keep you in touch with your roots, current Finnish American activities and events in Finland. Subscribe now!

Name _____

Address _____

Note: This offer is limited to new subscribers only and expires on September 30, 1989. Regular rates are \$20.00 a year, \$13.00 for six months, and \$9.00 for three months. Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

Avaruushjelma juuttunut paikoilleen

Torstaina tulee kuluneeksi 20 vuotta siitä, kun astronautti Neil A. Armstrong jätti nimensä pysyvästi historiaan astumalla ensimmäiset ihmisaskeleet kuun kamaralla.

Nyt kaksi vuosikymmentä myöhemmin Armstrong ja hänen kanssamatkustajansa avaruusalus Apollo 11:ssä, Michael Collins ja Edwin E. Aldrin Jr., muistelevat haikeina tuota historiallista tapahtumaa. He sanovat olevansa pettyneitä siitä, että avaruustutkimus on juuttunut lähes paikoilleen.

Ei kestänyt kauaakaan kun ihmiset alkoivat puhua tuosta Apollon kuumatkasta ivalliseen sävyyn: "Jos kykenemme lähettämään miehen kuuhun, niin miksemme...?" Sitä sitten seurasi koko joukko keskenjääneitä toimia rappeutuneista kaupungeista saasteen turmelemaan ilmakehään ja kaikkeen mahdolliseen siltä väliltä.

Presidentti Kennedyn alkuun panema avaruushjelma eteni hyvällä vauhdilla 1960-luvulla, mutta 1970-luvun jälkeinen kehitys on jäänyt lähes yksinomaan tekniikan puolelle. NASA:n siiviohjelma on toiminut ilman huolellista suunnitelmaa ja päämäärää.

Sellaiset sotilasohjelmat kuin vakoilusatelliitti ja "Tähtien sota" -hanke alkoivat vallata alaa tällä vuosikymmenellä sillä seurauksella, että siiviohjelmat ovat supistuneet lähes olemattomiin.

Monien asiantuntijoiden mukaan NASA voidaan pelastaa vain siinä tapauksessa, että sen toimet keskitetään Marsin tutkimustyöhön lähes sataprosenttisesti. Vain siten voidaan taata sekin, että Apollo 11 kuulentoa ei voida kuvata historian lehdillä vain yhtenä pikkutapahtumana.

Arvoituksellinen Poika Tuominen

Suomen tunnetuimman poliittisen loikkarin uraa arvioidaan uudelleen

"Suomalaiset kommunistit tekevät suuren palveluksen ennen muuta itselleen, jos kykenevät arvioimaan Arvo Poika Tuomista uudelleen historiallisena henkilönä. Tähän saakka Tuominen on leimattu ja tuomittu petturiksi. Nyt on jo viileämmän arvioinnin aika", suosittelee sosiaalidemokraattisen puolueen historiaa kirjoittava professori Hannu Soikkanen.

Pitkän unohduksen jälkeen Arvo Poika Tuomisen (1894-1981) poliittista uraa ollaankin arvioimassa Tuomis-seminaarissa, joka järjestettiin äskettäin Tuomisen synnyinkunnassa Hämeenkyrössä.

Tuomisen poliittinen ura alkoi jo kansalaissodan aikana Tampereella. Hän oli maanalaisen kommunistisen puolueen johtaja 1920- ja 1930-luvuilla. Talvisodan alla hän vaihtoi leiriä kommunisteista sosiaalidemokraatteihin. Myöhemmin hänestä tuli tunnettu kirjailija, lehtimies ja SDP:n kansanedustaja.

Soikkanen on yksi Tuomis-seminaarin alustajista. Hänen aiheensa on Tuomisen suuri käännös 1939. "Kommunistista luopuminen oli ratkaiseva vaihe hänen elämässään. Otto Ville Kuusinen oli lähettänyt Tuomisen Moskovasta

Tukholmaan johtamaan Suomen kommunistien toimintaa. Talvisodan syttyessä Tuominen kieltäytyi palaamasta Moskovaan ja ryhtymästä Terijoen hallituksen pääministeriksi. Sen sijaan hän lähetti kommunisteille avoimen kirjeen ja kertoi luopumisestaan".

Historiantutkijan mielestä juuri nyt on sopiva ajankohta arvioida Tuomista. Talvisodan alkamisesta tulee syksyllä kuluneeksi 50 vuotta, ja Neuvostoliitossa arvioidaan koko talvisotaa ja Terijoen hallitusta uudesta näkökulmasta. Muutamat neuvostohistorioitsijat ovat jo ennättäneet tuomita koko talvisodan ja Kuusisen hallituksen perustamisen Stalinin pahaksi virheeksi.

"Tuominen on yhä edelleenkin Suomen tunnetuin poliittinen loikkari. Tuominen joutui valitsemaan Suomen ja aatteen välillä. Hän paljastui pohjimmltaan patriootiksi ja valitsi vanhan isänmaansa. Tämä tilannehan on toistunut myöhemmin ja laajemmin Skp:n historiassa", Soikkanen sanoo. Hän viittaa Suomen kommunistisen puolueen hajoomiseen ja Moskova-johtosiin stalineihin.

Kommunismin hurmosvuosinaan Tuominen oli sosiaalidemokraattien jyrkkä vastustaja. Nuori mies iski yhteen mm. Väinö Tannerin kanssa. Poika-lisänimen hän sai sen jälkeen, kun hän oli painunut Helsingin työväen kirjapainon kokouksessa 1920 Tannerin kanssa. Tuominen hävisi otelun, mutta Pojasta tuli hänen tavaramerkkinsä loppuiksi.

Soikkanen arvelee, että Tuomisen kääntymyksellä pois kommunismista oli pitkä historia. Tuominen näki läheltä 1930-luvun Neuvostoliitossa Stalinin puhdistukset, joissa monet hänen työtoverinsa katosivat ja menettivät henkensä.

Tuomisen vaiheisiin saattaa tulla lisävalaistusta, sillä Skp:n ja Neuvostoliiton kommunistisen puolueen arkistot ovat avautumassa. Skp on

nimennyt Kansan uutisten entisen päätoimittajan Erkki Kauppilan johtaman työryhmän selvittämään puhistuksissa kadonneiden suomalais-kommunistien kohtaloa.

Tuominen viihtyi kulisissa

Soikkanen ei ole löytänyt mitään perustetta kommunistien väitteille, että kymmenisen vuotta suomalaisessa vankilassa 1920- ja 30-luvuilla virunut Tuominen olisi ollut porvarien agentti. "Hänellä saattoi olla jotain yhteyksiä sosiaalidemokraatteihin jo ennen loikkaustaan, mutta mikään vakoilija hän ei ollut".

Talvi- ja jatkosodan aikana Tuominen oli mm. Mannerheimin neuvonantajana. Sodan jälkeen Tuominen jäi Tukholmaan. Leipänsä hän ansaitsi sosiaalidemokraattisten lehtien kirjeenvaihtajana ja kommentaattorina. Tuominen kävi Tukholmasta käsin herkeämättömästi taistelua kommunismia vastaan. Hän oli jopa Itä-Euroopan suunnatun radioaseman "Amerikan äänen" palveluksessa.

Tuominen piti tiiviisti yhteyttä Suomeen. Hänen kotinsa Karlsbergsvägen 8 tuli tutuksi monelle suomalaiselle poliitikolle, ja hän lähetti pitkiä kirjeitä kotimaan vaikuttajille. Raimo Seppälän kirjassa *Pelon vuodet 1944-56* julkistusta Tuomisen kirjevaihdosta paljastuu, että Tuominen ei kuitenkaan ollut oman propagandansa vanki. Kirjeissä hän arvioi terävästi ja viileästi maailman tapahtumia, vaikka lehtikirjoituksissa hän oli leppymätön.

"Tuominen oli aikansa tärkeä taustavaikuttaja. Hän viihtyi kulisissa ja tuli toimeen monien sellaistenkin poliitikojen kanssa, jotka olivat keskenään kovissa riidoissa. Se oli poikkeavaa tuon ajan jyrkästi jakautuneessa Suomessa. Kommunismista kova koulu vaikutti hänen toimintatapaansa loppuun asti. Hän nautti siitä, että vain hän tiesi, missä

jatkaa sivulla 3

Nimipäivät

Heinäkuun 31 p., Helena
Elokuun 1 p., Maire
Elokuun 2 p., Kimmo
Elokuun 3 p., Vanamo,
Linnea
Elokuun 4 p., Veera
Elokuun 5 p., Salme,
Sanelma
Elokuun 6 p., Toimi

Elokuun 7 p., Lahja
Elokuun 8 p., Sylvi, Sylvia
Silva
Elokuun 9 p., Erja, Eira
Elokuun 10 p., Lauri, Lassi,
Lasse
Elokuun 11 p., Susanna
Sanna, Sanni
Elokuun 12 p., Klaara
Elokuun 13 p., Keimo

Elokuun 14 p., Onerva
Elokuun 15 p., Marjatta
Marja, Marjut, Marjaana
Jaana, Marjo, Marita
Elokuun 16 p., Aulis
Elokuun 17 p., Verner
Elokuun 18 p., Leevi
Elokuun 19 p., Mauno
Maunu
Elokuun 20 p., Samuli
Sami, Samuel

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)
Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR Marita Cauthen
BUSINESS MANAGER Jonathan Ratila

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 am to 4 pm

TELEPHONE (508)343-3822

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$20.00; 6 mo. - \$13.00; 3 mo. - \$9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$24.00; 6 mo. - \$17.00

Advertising rates available upon request

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1989: Yhteensä: \$10,072.85

Eva Ramon ja Martha Anttilan muistolle
Elna ja Norman Carlson, Lake Worth, FL \$20.00

Vieno Nahkala, Moosup, CT \$5.00

Kiitos lahjoittajille!

ARVOITUKSELLINEN...
jatkoa edelliseltä

Arvo Poika Tuominen (keskellä) esittelee muistelmiensa ensimmäistä osaa *Sirpin ja vasaran tie* Väinö Tannerille 1956. Vasem-

malla Tammen toimitusjohtaja Untamo Utrio.

mennään", Soikkanen arvioi.

Suomeen Tuominen muutti takaisin 1956. Hänet valittiin tamperelaisen sosiaalidemokraattisen Kansan Lehden päätoimittajaksi. Suurelle yleisölle hän tuli tutuksi julkaisessaan kolmiosaisen muistelmateoksen *Sirpin ja vasaran tie*, *Kremlin kellot* sekä *Maan alla ja päällä*. Kirjoista tuli jättimenestys. Parhaimmista otettiin kymmenkunta painosta.

"Tuomisen kirjat lujittivat 1950-luvun lopulla kommunisminvastaista rintamaa. Ihmisillä oli jonkinlainen tuntuma Neuvostoliitosta, mutta Tuomisen todistukset menivät suoraan suomalaisten sydämiin. Hänen sanaansa luotettiin, koska hän oli ollut Moskovassa omin silmin katsonut Stalinin hirmutekoja", Soikkanen arvioi.

Kirjojen tuomalla maineella Tuominen valittiin Sdp:n kansanedustajaksi Tampereella 1958. Eduskunnassa hän viihtyi vain yhden kauden. Sosiaalidemokraattien sisäiset riidat olivat kärjekkäimmillään. Soikkasen arvion mukaan Tuominen heilui kiistoissa kahden vaiheella. Häntä pyydettiin sosiaalidemokraattisen vasemmisto-opposition lehden Pääosan Sanomien päätoimittajaksi, mutta hän kieltäytyi ja päätti pysytellä epäpuolueessa.

Kekkosen kirjekumppani

Tampereelta käsin Tuominen alkoi vaikuttaa sosiaalidemokraattien sisäisiin asioi-

hin. Tuominen ja muut johtavat tamperelaiset sosiaalidemokraatit perustivat Sdp:n sisälle ns. kolmannen linjan, joka auttoi Rafael Paasion 1963 nousemaan puheenjohtaksi ja syrjäyttämään tannerilaiset oikeistososiaalidemokraatit puolueen johdosta.

"1960-luvun alussa Tuominen sai solmituksi suhteita presidentti Urho Kekkoseen. Aikaa myöten hänestä tuli yksi Kekkosen monista neuvonantajista ja keskustelukumppaneista. Heidän välillään oli myös pitkään kirjeenvaihtoa", Soikkanen kertoo.

"Tässäkin näkyi Tuomisen kaksijakoisuus. Hän tuki Paasikivi-Kekkosen linjaa ja hyviä suhteita Neuvostoliittoon, vaikka hän oli itse vankkumaton kommunismin vastustaja, jonka kotikommunistit ja Neuvostoliitto olivat julistaneet ikuisen kiroukseen. Tuominen oli viimeiseen asti Leninin kannattaja. Hän muistutti usein, ettei Neuvostoliiton myöhempi kehitys ole mennyt Leninin toivomaan suuntaan".

Tamperelaisten mielestä Tuomisella oli suuri vaikutus Paasioon ja hänen kauttaan sosiaalidemokraattien uuteen ulkopoliittiseen asennoitumiseen 1960-luvun puolivälissä. Sdp solmi suhteet Neuvostoliiton kommunistiseen puolueeseen ja ryhtyi tukemaan Kekkosta. Kukaan ei tiedä, mikä Tuomisen vaikutus todella oli. Rafael Paasiosta kirjoitetuissa elämäkertoissa Tuomisen osuus kuitenkin sivuutetaan vähäisellä maininnalla.

Eläkevuosinaan 1960- ja

70-luvuilla Tuominen piti poliittista hovia Tampereella. Hänen vaatimattomaan asuntoonsa Tammelan torin laidalle hiippailivat monet sosiaalidemokraattiset ja porvarilliset poliitikot - kuin varkain. Neuvostoliittoon hyviä suhteita rakentava poliitikko ei voinut julkisesti sanoa käyneensä Tuomisen juttusilla saamassa neuvoja: Salailu sai hupaisia muotoja: eräskin porvaripoliitikko vaihtoi jopa autoa matkalla Helsingistä Tampereelle.

Tuominen oli karismaattinen keskustelukumppani. Hän oli sentään 1930-luvulla tavannut neuvostokommunistit. Se teki hänestä johtavan kremlo-

login. Nyt glasnostin aikana ei enää muistutakaan, kuinka niukasti Neuvostoliitosta saatiin vielä viime vuosikymmenellä tietoa."

Viimeisinä vuosinaan Tuominen julkaisi muutamia mielipidekirjoja ja -kirjoituksia. Ne olivat niin kommunisminvastaisia, että monien sosiaalidemokraattien mielestä ne vahingoittivat Sdp:n ja Skp:n välejä sekä rasittivat Sdp:n suhteita Neuvostoliittoon.

Jopa Tuomista aina kannattaneet tamperelaiset sosiaalidemokraatit joutuivat unohdamaan ystävänsä. Tuomisen täyttyessä 85 vuotta 1979 Tampereen kaupungin pr-toimikunta ehdotti hänelle Tampere-palkintoa. Yhtäkkiä kau-

pungin johto päättikin olla jakamatta koko palkintoa, jonka myöntämistä Tuomiselle kommunistit tietysti vastustivat. Sähködyksen syyksi arveltiin, että silloinen kaupunginjohtaja Pekka Paavola oli myöhemmin samana syksynä matkustamassa Moskovaan Sdp:n puoluevierailulle.

"Tuomisen paikkaa poliittisessa historiassamme on mahdoton määritellä. Hänen elämässään on vielä monia salaperäisiä piirteitä. Kukaan ei tunnustanut häntä täysin omakseen, mutta kaikkien oli häntä kuunneltava", Hannu Soikkanen arvioi.

Unto Hämäläinen
(HS)

Suomalaiselle arvostettu Jähnen-palkinto

Suomalainen syöpätutkija professori Albert de la Chapelle Helsingin yliopistosta on saanut arvostetun Anders Jähnen palkinnon. Hän jakaa 600,000 kruunun arvoisen palkinnon norjalaisen syöpätutkijan professori Alexander Pihlin kanssa.

Palkinnon jakaa Oslon yliopiston lääketieteellinen kollegio kuultuaan ensin yhteis-pohjoismaista asiantuntijaneuvostoa. Palkinto luovutetaan tänä vuonna saajilleen 29. syyskuuta Oslon yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan 175-vuotisjuhliissa.

Jähnen-palkinnon saanut Albert de la Chapelle on syöpätutkija.

Verenpainetta orjuudesta

Amerikkalaisen lääkärin mukaan Yhdysvaltojen mustat ovat alttiita saamaan korkean verenpaineen niiden piirteiden vuoksi, joita he ovat perineet orjuudesta.

Drewin yliopistosta Kaliforniasta oleva lääketieteen professori Clarence Grim esitti "epäluonnollisvalinnaksi" kutsumansa teorian Nairobin konferenssissa, jossa pohditaan mustien verenpainetauti.

Grimin mukaan läntisen pallopuoliskon mustat ovat orjien jälkeläisiä, ja orjat selvisivät ilmeisestikin siten että heidän ruumiinsa kehittivät korkean kapasiteetin säilyttää suolaa. Tämä kyky on siirtynyt myös orjien jälkeläisille.

New Yorkin pappilan arkea ja juhlaa

Otteita papinemännän päiväkirjasta

7.5. Kevätpäivällistä olivat Gloria Dei kirkon naiset huolella valmistelleet ja tilaisuus olikin loppuunmyyty. Päivällisen jälkeen nopeasti arkivaatetta päälle, kirkon keittiön siivous ja sitten Rummage-Sale pöydät ja tavarat esille.

10 - 11.5. Myyjäispäivinä vettä satoi oikein rankasti, mutta naiset olivat lopputulokseen tyytyväisiä.

13.5. Anderssonin tyttären häät iltapäivällä ja koko seurakunta oli kutsuttu kirkkotilaisuuteen. Sitä ennen kuitenkin kumikäsineet käteen ja ulos kadulle siivoustalkoisiin. Koirankuljettajat ovat taas muistaneet runsaasti kirkon edustuita ja olipa siinä yhtä sun toista moskaa ylösotettavaksi ennen kuin voitiin olla juhlasuisina todistamassa, miten Lillian ja Lars saivat toisensa. Tilaisuus oli kaunis, pastori vaikutti vapautuneelta, vaikka kirkko olikin täynnä väkeä. Urkuri soitti upeasti hyvää kirkkomusiikkia.

14.5. Helluntai- ja Äitiänpäivä sattuvat samalle päivälle. Aamulla soolo suomalaisessa jumalanpalveluksessa. Sitten lähdemme kiireesti Imatrahallille äitiänpäiväjuhlaan. Alkupuheenvuorossaan pastori mainitsee meidät tärkeät äidit ja osuutemme lasten kasvattajina. Samalla hän ihmettelee, miksi joiltakin isiltä on viety oikeus olla isä, kun naiset joskus haluavat vain lapsen, mutta eivät riesakseen aviopuolisoa.

Seremoniamestarina toimii uusi kaupallinen sihteeri rutinoidusti. Meitä naislaulusolisteja on peräti kolme kappaletta ja paikallislehti kommentoi: "The program was beautiful and fun with three ladies singing". Fun??

Suomalaistaustainen tuomari puhuu juuristaan, New Yorkin Uutisten päätoimittaja Rothovius esittää flngliskaa ja Imatran pj. Laiho kiittää kaikkia juhlaan osallistuneita. Maukas päivällinen päättää yhdessäolon. Kotona samaan aikaan kuin pastori palaa Manhattanilta jumalanpalveluksesta eli 7:30 p.m.

16.5 - 18.5. Suomen kirkon edustaja vt. osastopäällikkö Ilkka Mäkelä kolme päivää vieraana. Päässä pyörii, kun ei tiedä ehtiikö kaiken ajoissa. Onneksi kone on hieman myöhässä, joten Tarjamo on ajallaan kentällä vastassa tullen suoraan Finnairin juhlaalounealta, jonne oli

saanut kutsun.

Vuode, lakanat ja peitteet löytyvät, mutta osastopäällikön matkalaukku on jo toistamiseen eksynyt väärään koneeseen ja aiheuttaa ylimääräistä kentällä käymistä ja useita puhelinsoittoja. Ehtihän laukku sitten lähtöhetkellä omistajalleen.

Pastori esittelee työtään Manhattanilla ja Brooklynissä. Herrat ovat koko ajan menossa ja tapaavat tärkeitä vaikuttajia täällä tehtävän työn kannalta. Keskiviikkona joukkoomme liittyy Kotimaalehden toimittaja Paananen. Kaikki yhdessä viikottaisessa iltapäivätilaisuudessa. Pastorilla rippikoulu illalla ja toimittaja pistäytyy siellä. Vasta iltamyöhällä pääsemme ruokapöytään. Kahvia juodessa näyttää kiireellä vatkatu kääretorttu hyvin maistuvan. Puhuttavaa löytyy loputtomasti, mutta päivä loppuu kesken. Pastorit lähtevät viemään toimittajaa autolla Manhattanin hotelliin, ettei häntä vain koplata maanlaisessa.

18.5. Aamulla breakfast, näkemiin (kaunista Aarikkaa) ja pastori "on duty" lähtee kytymään virkamiespastoria La Guardian kentälle. Sieppaan lakanat ynnä muun pyykin ja alakeran kone on taas ahkerassa käytössä. Ai että inhoan pelava pöytäliinojen silittämistä!

19.5. Kertun Arista -Society juhlatilaisuudet koululla ja illalla pääkonsuliparin pojan Johannes Lassilan graduation -juhlat. Parhaillaan tuleva filmiohjaaja on jo täydessä työntouhussa Hollywoodissa.

20.5. Vapaapäivä. Kirkon edusta on jälleen kasapäin koirantouksessa ja siitä vain kumihanskat ja haravat käteen ja katua siivoamaan. Suomen eduskunnan lakivaliokunta tutustuu kirkkoon 3:30 p.m. Toimittaja Tommola esittelee meidät isännät ja Kerttu ojentee virvoitusjuomamukeja kirkon puolella. Alkaa olla hellettä. Laulan Maasaloon "Tuhansin kielen" Päivän säestämänä, sitten onkin kirkon esittelyn vuoro. Muutamat innokkaat esittävät kysymyksiä, mutta on kiire jatkaa matkaa Imatra-haalille. Siellä mekin piipahdamme valtion tarjoamalla iltapäiväkahvilla. Reino

jatkaa sivulla 5

Suomen Pääkonsulinvirasto

Finland House
540 Madison Avenue
New York, N.Y. 10022
Puh. (212)832-6550

Pääkonsulivirasto on yleisölle avoinna passi- ym. asioissa maanantaista perjantaihin klo 10-1 välisenä aikana.

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-9426

Veikko Laiho, puh. joht.

SAUNA TILAUKSESTA

Rouva Saima Ekblom, konsulinna Sirkka Lassila, rouva Edith Klock, rouva Terttu Tarjamo ja takana rouva Helvi Lindell.

Voluntown, Conn.

Aura Seuralla pidetyt tanssit heinäkuun ensimmäisenä päivänä onnistuivat hyvin. Salin täyteinen yleisö tanssi ihanan viileänä iltana Ed Hendelän hanurin ja Hannu Mäkipuron laulun ja trumpetin sävelien tahdittamana. Saimme myös Aatos Aution laulamaan ja Burt Strömholm nosti välillä hanurin polvilleen, niin että toiset soittajat saivat välillä tanssia kappaleen tai kaksi.

Oli ilo nähdä jälleen monia tuttuja New Yorkista. Mukana olivat myös Ampujen sukulaiset Englannista: Rosemary Pitts sekä hänen lapsensa Matthew, Shalley ja Saimon.

Kaunis nuori neito Ulla Mäkelä Hämeenlinnasta oli sukulaistensa Anita ja Jack Smileyn mukana ja Texasin osavaltiosta saakka oli saapunut Helen Knox mukanaan nuorukaisensa Heather ja Derrik. Helen on Mirja ja Olavi Kurkon tytär.

Vedimme myös Voluntownin Sunshine -naisseuran järjestämien arpajaisien voittoliput. Päävoittona oli kaunis virkattu peite, jonka lahjoitti Raili Kallio. Sen sai omakseen Roy Rautio, Canterburystä.

Toinen palkinto, litalan lasia ja Finlandia-vodkapullo, meni Tyyne Lindbergille Voluntowniin. Kolmannen palkinnon, 25 dollaria rahaa, sai C. Day. Ja neljäs palkinto, Ampujen lahjoittama korea T-paita, meni Maritta Mäkipurolle.

Kiitos Sunshine-naisille; Aura Seura saa kolmisensataa dollaria heiltä lahjoituksena näistä arpajaisista.

Seuraava tilaisuus onkin sitten Aura Seuran "kuuluista" kana barbecue, joka on lauantaina heinäkuun 22. päivänä kello 4-6 iltapäivällä. Uskokaa minua, se tulee olemaan yhtä maukas kuin ennenkin!

Kanat tulee paistamaan Voluntownin tunnettu hyvä barbecue chef Ed Grenier, jota tietysti avustavat Aura Seuran miehet. Aura Seuran "mainiot naiset" valmistavat monet lisukkeet kanan kera niin kuin aina.

Liput ovat 6.50 dollaria aikuisilta ja 3 dollaria alle 12-vuotiailta lapsilta.

Laittakaa myös jo muistiin Ohjelma- ja tanssi-illamat, jotka pidetään elokuun 19. päivänä kello 7:30 illalla alkaen.

Ohjelma tulee olemaan monipuolinen ja hyvä.

Tässä tilaisuudessa esiintyvät ensi kertaa Aura Seuran laulumiehet (Olavi Kurko, Harri manner, Jack Ahonen, Hannu Mäkipuro ja Charlie Mäki; johtajana ja säestäjänä Mark Mäkipuro). Heidän lisäksi esiintyvät Ellen Majonen, Aatos Autio, Mirja Kurko ja Leena Kook sekä Finnish American Heritage Society Tanhujat.

Toivomme myös saavamme Voluntownin kuuluisan taiteilijapianistin Malle Magi Koorin esiintymään silloin. Aura Haalilla on siis edessä loistoilta. Illan loppuksi on luvassa tanssia.

Joukolla vaan täyttämään sali. Kaikki tilaisuudet tarvitsevat jokaisen kannatusta ja yhteistyötä niiden onnistumiseksi. Me tarvitsemme teitä kaikkia.

Seuraava kokouksemme on elokuun 7. päivänä kello 7.30. Tervetuloa kaikki!

Ella Mäkipuro

DANIELSON OIL CO.

ATLANTIC Polttoöljyä
Recapping

Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of
the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

The Robert H.

Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284

Central Village
Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220

In continuous service to the community since 1849

Brooklyn, New York

Toiminta Gloria-Dei seurakunnassa on ollut erittäin vilkasta. Toukokuun 24 p. rouva Sirkka Lassila oli vieraanamme ja kertoi tehtävistään konsulin vaimona. Hän kertoi monista hauskoistakin tapahtumista.

Hän apulaisineen tarjoi kahvit, joiden tulot lankesivat seurakunnalle. Kiitos! Toivotamme onnea ja Jumalan siunausta uudella työmaalla.

Keskiviikkona, kesäk. 7. päivänä piti Kiuruveden Mieskuoro onnistuneen konsertin kirkossamme. Yleisöä oli runsaasti. Kuoron jäsenille ja heidän perheilleen tarjottiin lounas ennen tilaisuutta seurakunnan naisten puolesta. Seurakunta sai vastaanottaa lahjoja kirkolta. Kiitos ja kiitos käynnistä!

Kesäk. 14. p:nä iltapäivän tilaisuudessa juhlimme pastori ja rouva Tarjamon hopeahääjuhlaa ja samalla myös pastorin syntymäpäivää.

Ohjelmaa johti Helen Hedman. Alkuhartausten jälkeen Lydia Berglund lausui tilaisuuteen sopivia runoja - yksi oli omistettu "American Flag Daylle".

Esko Tommola, perheen monivuotinen tuttava, puhui. Erkki Salonen, N.Y.:n seurakunnasta puhui ja rouva Salo-

nen ojensi kukkia rouva Tarjamolle.

New Yorkista mukana olivat Vieno Williams ja Alma Kiviranta. Aili Raikkonen ojensi Gloria Dei seurakunnan lahjan ja kukkalaitteen kunniaparlille. Sylvia Soderstrom kiitti heitä uhraavaisuudesta seurakunnan hyväksi.

Pastori ja rouva Tarjamo kiittivät heille osoitetusta juhlasta. Juhlan toimeenpanijat olivat Mary Lindberg, Aili Raikkonen, Helinä Anderson, Helvi Lindell, Edith Kloeck ja Sylvia Söderström.

Kesäk. 14. p:nä oli konfirmaatiotilaisuus. Ripille pääsivät Alex Rau, kerttu tarjamo, Michelle Blum ja Marlene Lauer. Juhlalliseen tilaisuuteen olivat saapuneet nuorten vanhemmat, sukulaiset, ystävät ja seurakuntalaiset.

Nuoret huomioivat opettajaansa Rouva Elizabeth Petiniä kukkalaitteella. Pastori Tarjamo johti tilaisuutta. Toivomme Jumalan siunausta näille nuorille ja jatkuvaa osanottoa seurakunnan toiminnassa.

Seurakunnan naiset Aili Raikkosen johdolla pitivät onnistuneen juhannusillallisen kirkolla. Mitä parhaita ruokaa oli runsaasti ja viilikuppi

kaiken lisäksi. Pastori piti ohjelmaa ja lauloimme tuttuja kansanlauluja. Rouva Liisa Lea lausui runon ja rouva Tarjamo esitti laulua. Osanottajia oli noin 70.

Kesäk. 28. p:nä vieraili keskuudessamme neiti Annaliisa Hyrsky Suomesta. Hän on nuorisotyön ohjaaja ja on matkustanut viimeiset kuusi vuotta Euroopassa ja Kanadassa. Hän puhui ja lauloi. Hän oli pappilan vieraana. Kiitos käynnistä!

Esko Tommolla ja hänen tyttärensä matkustivat heinäk. 13. p:nä uuteen työpaikkaan Namibiaan. Tulemme kaipaamaan heitä täällä Finntownissa, sillä he ovat innolla otaneet osaa suomalaisten toimintaan. Onnea vaan!

Sandra Ohman, Elli Morgan ja Aili Johnson vierailivat täällä entisessä kotikaupungissaan Floridasta.

Pastori tarjamo ja Sylvia Söderström edustivat seurakuntaa N.Y. Metropolitan Synodin kokouksessa Hofstra yliopistossa.

Pastori Tarjamo perheineen viettää lomaa heinäkuun ajan. Ensimmäinen jumalanpalvelus on elokuun 6. p:nä.

Hauskaa kesää kaikille!

Sylvia Söderström

Yleisurheilu maaotteluja

Suomen naisten ja miesten yleisurheilumaajoukkueet kävivät kesän ainoat maaottelut Suomessa. Tuloksena oli sekä voittoja että tappio.

Naisten maaottelussa Suomi oli paras 117,5 pisteellä ennen Puolaa (103) ja Norjaa (79.5).

Sen sijaan miehet hävisivät Puolalle pistein 98 - 111. Maaottelussa ei saavutettu

huipputuloksia, eikä yleisöäkään innostunut Kouvolassa käydyistä maaotteluista.

Maaottelujen parhaasta tuloksesta vastasi olympiavoittaja Tapio Korjus, joka heitti keihästä 81.80.

Järjestäjät odottivat kahdeksi päiväksi yleisöä yhteensä 12,000 henkeä, mutta joutuivat tyytymään hieman yli 3,000 katsojaan.

Maailmankisoissa huipputuloksia

Helsingin olympiastadionilla pidetyt perinteiset maailmankisat tuottivat tukun huipputuloksia.

Kovimman tuloksen teki Italian Salvatore Antibo 10,000 metrillä 27.16.50. Tulos uupuu maailmanennätyksestä vain vajaat kolme sekuntia ja on kaikkien aikojen toiseksi paras.

Suomalaisista Ringa Ropo hyppäsi naisten pituudessa uuden Suomen ennätyksen 676, Ari Suhonen teki 800 metrillä uuden oman ennätyksensä 1.45.08 ja keihäänheitäjät Seppo Rätty ja Tapio Kor-

jus ottivat arvokkaan kaksoisvoiton tuloksilla 81.78 ja 81.60.

Poikolaiselle MM-pronssia

Tomi Poikolainen oli Suomen ainoa mitalin tuoja jousiammunnan maailmanmestaruuskisoista Sveitsistä.

Poikolainen tähtäsi pronssia miesten henkilökohtaisessa kilpailussa.

Miesten joukkue oli neljäs. Sen sijaan naiset pettivät pahasti, eikä kukaan päässyt loppukilpailuun.

NEW YORKIN... jatkoa sivulta 4

Paasilinna kiittää ja luovuttaa Imatralle tuliaisena Anneli Saariston uuden levyn.

21.5.

Kaksi jumalanpalvelusta Gloria Deissä (englantilainen ja suomalainen) ja sitten matkalla Manhattanin kirkon vuosijuhlaan. Sellisti Erkki Lahesmaa soittaa Bachia jumalanpalveluksessa ja Jack Antila on uruissa. Kahvitilaisuudessa kuullaan Esko Tommolan esitelmä hänen kevättalvella ilmestyneestä kirjastaan.

24.5.

Konsulinna Lassila tulossa Gloria Dei kirkolle. Pääkonsulipari tarjoaa läksiäiskahvit ennen muuttoaan Libyaan. Sirkka Lassila kertoo eloisesti osastaan ja kokemuksistaan diplomaatin vaimona. Mitäpä se olisi muuta kuin suunnattomasti työtä. Onhan siinä tietysti omat tähtihetkensä, mutta niitäkään ei tule ilman kovaa työtä. Kauniin sinivalkoisesti katetut pöydät ja iha-

nat leivonnaiset aina mansikkakakkua myöten. Eija, Jaana ja Jukka ovat auttamassa. Eivät nämä kyllä alunperin olleet jäähyväiskahvit, sillä pastori jo tammikuussa pyysi rouva Lassilaa puhujaksi).

26.5.

Päivöllä hautaus Long Islandilla. Hermollekäypää minuuttipeliä, sillä rakennustöiden takia autojono seisoo tunnin juuttuneena paikalleen.

28.5.

Jumalanpalvelukset sekä GD:ssä että Manhattanilla. Manhattanin vieraana konsuli Kirsti Kivelä, joka kertoi kokemuksistaan ja yhteistyöstään seurakunnan työntekijöiden kanssa niissä maissa, missä hän on ollut UM:n palveluksessa. Kirkolta suoraan onnittelemaan Mrs. Kalervoa, joka piti Little Finlandian avajaisia.

Touko-kesäkuun vaihde ja ajatukset askartelevat, miten kesäkuun neljäs saadaan lä-

pivedyksi. Lassilat tarjoavat kahvit myös Manhattanilla ja Sirkka Lassila sai idean viettää Suomen Puolustusvoimain lippujuhlaa tässä yhteydessä. Pastorska ilmoitti, että ajatteleme tuoda lipun juhlistesti saatueessa kirkkoon.

Mutta mistä lippu? Konsulaatissa kyllä on, muttei ole tankoa eikä jalustaa. Pastori penkoo GD:n kirkon alakertaa ja tuo kuluneet ja likaiset USA:N ja Suomen liput pappilan puolelle. Otan riskin, pesen liput, silitän ja ihme: liput ovat ihan käyttökelpoiset.

Mistä Lippulaulun sanat ja nuotit? Soitteluun jälkeen löytyy Mrs. Williamsilta. Selaamme Koskenniemen koottuja runoja ja päädymme runoon Isänmaan kasvot. Lausujaksi saadaan rouva Salonen. Päivö kirjoittaa jumalanpalvelusjärjestyksen. Lipunkantajana on Jukka Kuntsi ja airuina Mr. Salonen ja meidän Kerttu.

Paperin toiselle puolelle laaditaan kahvitarjoilun jälkeisen juhlan ohjelma puheineen (kommentaja Moisala) ja tervehdyksineen (pääkonsuli Lassila). Monistetaan Lippulaulun sanat ja Maamme. Kutsuja lähetetään seuroille, yhdistyksille, lehdistöille, yksityisille toivossa, että väki lähtisi liikkeelle. (Tiedän konsulinna myös tehneen niin).

Lauantai-iltana Päivö, Hannu ja Jussi vievät kaiken varalta liput, tangot, jalustat ym. rekvisiitan Manhattanin kirkolle. Sunnuntaina voi olla

vaikueksia liikenteen kanssa ja GD:ssä on ensin pidettävä palvelukset, joten aikaa ei ole yhtään hukattavissa. Käyn kirkon rauhassa harjoitteluun Pesosen "Herra kiitoksemme saava on".

4.6.

Suurenmoinen, onnistunut juhlatilaisuus! Tunnelma oli juhmallinen, harras ja hyvin suomalainen. Ihmisiä läsnä 90 henkeä, muttei paikallis-lehdestä toimittajaa. Suuri vahinko, muttei sinänsä mitään uutta.

7.6.

Mieskuoro Kiurun Laulu konsertoi illalla GD:ssä. Olin heidän kaupunkikierroksensa oppaana neljä tuntia. Manhattanilta sitten nopsasti maanlaisella kotiin, jotta ehtin emännäksi kirkolle. Seurakunta kahvitti koko väen, perheineen heitä oli 77 henkeä. Konsertti oli kauniin isänmaallis-hengellinen, vieraat ystävällisiä ja yleisö kiitollinen. Lehdestä eivät jaksatulla työpäivän jälkeen; Tekisikö pastorska asiantuntijana arvostelun. Ei tee! On kiirutta (tyttären konfirmaatio). 2. On moraalitonta asiantuntijana arvostella oman kirkon esiintyjiä. 3. Olisi mukava, jos lehti joskus tulisi kirkon tilaisuuksiin... ei tullut

8-9.6.

Kovaa sadetta. Konfirmaatiojuhlan valmistelua. Pastori ja Mrs. Söderström kirkon edustajina lakisääteissä synodin kokouksessa.

10.6.

Tarjamolla vihkiminen New Jerseyssä. Illalla konfirmatioharjoittelu, johon myös vanhemmat olivat kutsutut. Pastori unohti kutsua vaimonsa!

11.6.

Nuorimman eli viidennen lapsemme konfirmaatiopäivä. Juhlallinen, kaunis ja liikkuttava tapahtuma. Kiitollisina ja haikeina toteamme, että näin pitkälle on tultu. Viikolla tulee 25 vuotta täyteen yhteistä taivalta.

14.6.

Tarjamon syntymäpäivä, USA:n lipun päivä ja keskiviikkohartaus. Yllätys, yllätys! Hopeahääpariajuhliin. Ihana kukkaset, kahvit, hääkakku, juhlapuheet ja runot ynnä lahjat ja väkeä molemmilta kirkoilta. Uskomatonta.

17.6.

Näyttelijättäret Louste, Nyman ja Rinne Brooklynissa. Tapaamme Tommolassa lounaalla. Pistäytyvät kirkolla ja pappilassa illemmalla. Viehättäviä ihmisiä. Olemme Imatran juhannusjuhlassa illalla. Paljon väkeä ja hyvä ohjelma.

18.6.

Father's Day. Annamme periksi suosiolla ja juhlimme vasta suomalaista, sillä veto loppuu kesken. Kunhan nyt saataisiin oman kirkon juhannusillallinen, lasten awards ynnä graduationjuhllisuusdet läpiviedyksi ennen loman alkua...

Terttu Tarjamo
Brooklyn, New York

Finnish American Heritage Society's

Chicken Barbecue

Saturday, August 5, 1989 4 - 6 p.m.

at the Finnish Hall
Route 169, Canterbury, Connecticut

Adults \$7.50

Children under 12 \$3.00

More information (203) 243-3854

Floridan kuulumisia

Tropiikin portilta

Suurin päivällispöytä

Italiassa juhlittiin Florencen puistossa äskettäin taidehistorian muistoa. Kaupungin puistoon katettiin päivällispöytä, johon istui 12.000 henkeä. Tämän arvellaan olleen suurin päivällispöytä mitä tiedetään.

Vuosisadan terroristi

Adolf Hitler murhauksi yli 6 miljoonaa juutalaista ja syöksi Euroopan sotaan, jossa kuoli kymmeniä miljoonia, sanoo Uusi Suomi, joka on julkaissut laajan Hitler-kertomuksen sunnuntainumerossaan 16.4.-89.

"Voisiko Hitler nousta valtaan nyt?" Kysyy Uusi Suomi. Lehti varoittaa, että Hitler oli kavala viekottelija, joka vei mukanaan kolmasosan saksalaisia. Vanhoilliset saksalaiset vieläkin näkevät Hitlerissä "hyviä puolia".

Lehti varoittaa, että "uusi Hitler" on mahdollinen ja että kansojen on parasta ottaa selvää kavalasta politiikasta, joka pyrkii valtaan.

Aikuiset uudelleen työkoulutukseen

Suomen työolojen tutkijat ehdottavat aikuisten koulutusta uudelleen, että he voisivat tehdä työnsä ammattitaitoisina.

Ensi vuosikymmenellä on koulutettava uudelleen vähintään miljoona henkilöä, sanoo Uusi Suomi, joka on haastellut siitä asiasta huomattuja asiantuntijoita.

Hotelleita Venäjälle?

Neuvostoliiton ja Suomen välillä keskustellaan hotelliketjun perustamisesta Neuvostoliittoon. Rahoitukseen osallistuisivat Finnair ja Venäjän kaupallinen lentoyhtiö.

Ilmainen hammashoito

BVanhojen ihmisten eläke on Suomessa niin pieni, että kalleimpia hammaskorjauksia ei voi teettää yksityislääkäreillä. Suomalaisten vanhusten täytyy mennä hammasklinikalle Mannerheimin tielle.

Sibelius saanut uutta mainosta

Erik Tawastjernalle annettiin Finlandia-palkinto kun hän oli kirjoittanut Sibeliuksen elämäkertakirjan, jonka hän sanoo olleen hänelle "suuren seikkailun".

Napatutkimuksia

Euroopasta leviää tietoa, että suomalaiset "puurastivat" pohjoisnavalle. "Kukaan ei nähtynyt nälkään, mutta tupakasta oli pulaa".

Reino W. Suojanen

MITALIN SAAJA - Presidentti Bush auttamassa 92-vuotiaasta James H. Doolittle'ä, joka sai viime viikolla vastaanottaa Presidential Medal of Freedom -mitalin. Muut mitalin saajat olivat entinen senaattori Margaret Chase Smith, valtiomihet Douglas Dillon ja George Kennan sekä edesmennyt koomikko Lucille Ball. Bush sanoi Doolittlen herättäneen koko maailman vuoden 1942 huhtikuussa johtaessaan ensimmäistä Japaniin kohdistettua ilmahyökkäystä japanilaisten hävitettyä Pearl Harbor'n. Hyökkäystä tunnetaan nimellä "30 sekuntia Tokion yläpuolella".

Savonlinnan kaupunki otti onnitteluja vastaan

Savonlinnan kaupunki oli viime viikon maanantaina onnittelujen kohteena 350-vuotisen olemassaolonsa johdosta. Kaupungintalolla onnitteluja otti vastaan kaupungin korkein johto; mm. valtuuston puheenjohtaja, kansanedustaja Markku Lehtosaari ja kaupunginjohtaja Leo Mether.

Onnittelujen virran aloittivat Savonlinnan oopperajuhlat; kaupunkihan tunnetaan nykyisin laajasti juuri oopperajuhlakaupunkina.

350-vuotista kävi onnittelemassa yli 600 valtuuskuntaa, joukossa mm. ulkomaiden ystävyyskaupunkien edustajia. Seremoniat kaupungin-

talossa kestivät iltapäivään. Iltapäivän ohjelmaan kuului myös tekstiilitaitelija Irma Laukkasen tekstiiliveistoksen paljastaminen kaupungintalon aulassa. Taideteos on nimeltään Lentävä Savolainen.

Kreivin kaupunki

Savonlinna kuuluu niihin yhdeksään Suomen kaupunkiin, jotka perustettiin kreivi Pietari Brahen toimesta kenraalikuvernöörinä. Tarkkaa päivämäärää ei tiedetä, perustamisasiakirjaa kun ei ole säilynyt.

Savonlinna on jo kuluva vuonna viettänyt merkkipäiväänsä eri tavoin ja juhlia riittää vielä loppuvuoteenkin.

Maanantaipäivä onnitteluihin oli yksi juhlinnan kohokohtia, ja päivä huipentui Savonlinnan 350-vuotisjuhla-oopperan, Paavo Heinisen ja Veijo Meren Veitsi-oopperan, kantaesitykseen Olavinlinnassa.

Seuraava kohokohta Savonlinnassa on 29. heinäkuuta, jolloin pidetään kaupunkilaisille suuret ulkoilmajuhlat Kyrönsalmen kentällä. Päivä on Olavinlinnan suojeluspyhimyksen Pyhän Olavin päivä.

Savonlinnan kaupunki oli kutsunut runsaasti vieraita Veitsen kantaesitykseen: valtion ja yhteiskuntaelämän eri piirien edustajia. 50 savonlinnalaisista seuralaisineen oli valittu arpomalla asukasluettelosta juhlaan mukaan.

Nykytaiteelle museo

Helsingin kaupunginhallitus on hyväksynyt Töölölahden rannalle rakennettavan taidemuseon perustamissuunnitelman ja on lähettänyt sen edelleen valtuuston hyväksyttäväksi.

Hankkeen kokonaislaajuus on enintään 8,400 bruttoneeliötä ja 1,200 neliötä ulkotiloja. Rakennuskustannukset ovat tämän kevään hintatassossa enintään 125.5 miljoonaa markkaa. Lisäksi varaudutaan siihen, että puiston äärelle voidaan tulevaisuudessa sijoittaa noin 3,000 hyötyneliötä laajennusvaraa.

Nykyisin Helsingin kaupungin taidemuseolla on tiloja eri puolilla kaupunkia. Uudisrakennuksen valmistumisen jälkeen taidemuseon nykyiset tilat voidaan ottaa muuhun käyttöön. Taidemuseon nykyiset tilat ovat noin 2,260 neliötä. Terassitorin alueelle sijoitettuna uudisrakennuksen laajuus olisi noin 8,000 neliötä, josta näyttelytilojen osuus 2,950 hyötyneliötä.

Kamppi-Töölölahti-alueella pidetyn ideakilpailun ohjelmassa oli varauduttu Finlandia-talon näyttelytilojen ja

kaupunginmuseon laajennuksen sijoittamiseen Terassitorin-alueelle. Lisäksi alueelle varauduttiin sijoittaman nykytaiteen museo.

Valtion ja Helsingin kaupungin välisissä periaatteellisissa neuvotteluissa on sovittu siitä, että kaupunki rakentaa nykytaiteen museon Kamppi-Töölölahti-alueelle ja valtio antaa korvaukseksi kaupungille maata.

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti viime tammikuussa käsitellessään Kamppi-Töölölahti-alueen osa-yleiskaavaluonnosta palauttaa sen Töölölahti-alueen osalta uudelleen valmisteltavaksi. Lisäksi arkkitehtitoimisto Arto Sipilä tilattiin uusi suunnitelma Töölölahti-alueesta. Suunnitelmassa tulee selvittää mm. radan päälle rakentamista ja sen vaikutuksia.

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

knollwood groves

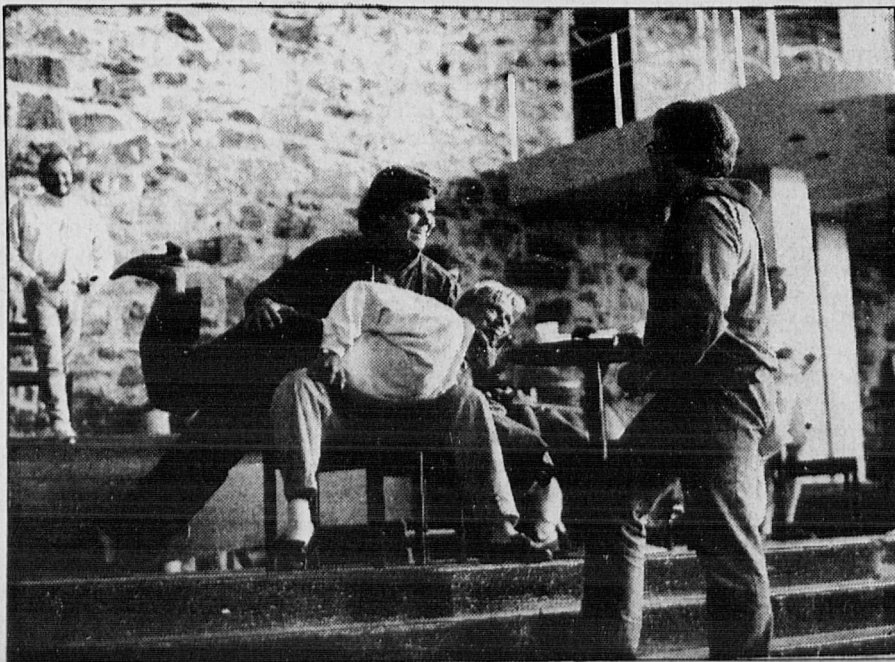
Hedelmäpakkauksia - Kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjatavarakauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoimna maanantaista lauantaihin, klo 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road

Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä

Bovnton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

Veitsi-oopperaa esitettiin kutsuvieraille. Kuvassa ohjaaja Jussi Tapola, Pekka Kähkönen ja Kaisa Hannula.

Maalaisromanttinen näytelmä ajasta jota ei enää ole Jyväskyläläinen harrastajateatteri tanssii talkoita Amerikassa

Sutjakasta tukkilaishuumoria, teräväkielisiä piikalikkoja, romanttista rakkautta, herkkiä lauluja, komeita tansseja. Tuulahdus menneestä ajasta, joka jokaisella suomalaisella on joko muistoissa tai isovanhempien kertomana tarinana mielessä. Tätä kaikkea on Talkootanssit: parituntinen laulunäytelmä, jonka jyväskyläläinen harrastajateatteri Kulissi tuo amerikkansuomalaisten ulottuville.

Yhdysvaltoihin ja Kanadaan kiertueelle elokuussa saapuva harrastajanäyttelijäryhmä on perustettu vuonna 1982 ja jäseniä siinä on noin 150. Pääasiassa Jyväskylän teatteriyhdistys Kulissi esittää kesäteatteria toimien lasten, nuorten ja aikuisten ilmaisu-aidon kehittämiseksi.

Kulissilaisten varsinainen estradi on Survon lato Kuokkalassa, Jyväskylän takana, jossa he ovat pääasiassa esiintyneet. Ennen Talkootansseja ryhmä on esittänyt tunnetun musikaalin Viulunsoittaja katolla sekä näytelmän Valkoinen hevonen.

Elokuussa Yhdysvalloissa nähtävä Talkootanssit on kuuluisan suomalaisen teatterinaisen Aino Ackten tilaama näytelmä jyväskyläläiseltä säveltäjältä Ilmari Hannikaiselta. Tämä laulunäytelmä, jota lehdistössä kutsuttiin myös kansanoopperaksi sai ensiesityksensä Savonlinnan oopperajuhlilla heinäkuussa 1930. Näytelmän sanoituksesta vastasi kirjailija ja toimittaja Erkki Kivijärvi.

Talkootansseista ovat peräisin monet tutut suomalaiset laulut, joita usein kuulee väitettävän kansan suussa syntyneiksi. Tähän näytelmään on sävelletty alkuaan muun muassa "Oli juhla ja

juhannusilta", "Aijai sorja sinisilmäpoika-mun toivoni halaa sinuun", "Tulkaa tytöt keinulle" tai Pentin serenadi "Talot rantojen töyrähillä".

Talkootanssit on tyypillinen kansankuvaus, sellaisenaan omalla tavalla aito ja lämminhenkinen. On iso talo, missä kova emäntä ja pehmeä isäntä, jyrkät yhteiskunnalliset säätyrajat, pappi ja vallesmanni ylimmän auktoriteetin edustajina. Talon insinööri poika edustaa uutta aikaa ja kasvattitytär Marjatta taas eräänlaista Tuhkimoa. Tal-

jatkuu sivulla 8

Kulissi

Kulissi

esittää
suomalaisen
laulunäytelmän

Talkootanssit

Kirjoittanut
Säveltänyt
Ohjaus

Erkki Kivijärvi
Ilmari Hannikainen
Paavo Pirttimaa

elok. 18 p., klo 5 ip. Toronto Suomi-koti
elok. 20 p., klo 2 ip. Toronto Suomi-koti

elok. 23 p., klo 7 ill. Fitchburg State College

elok. 26 p., klo 2 ip. Voluntown Tamarack Lodge

elok. 27 p., klo 2 ip. ja 7 ill. New York Imatra Hall

Tervetuloa joukolla katsomaan

Jyväskylän Teatteriyhdistys

Kulissi

Ylivieskan tyttö pakinoi

Sain muutamia Amerikan lehtiä. Luin niitä ja aina tulee joku tuttu nimi esille. Joskus tuntuu siltä, että olisi mukava vielä poiketa Amerikassa, mutta haaveeksi se jää. Matka on pitkä ja perillä on on paljon kulkemista.

Olla vielä toisille vastukse- na, ei ole kovin mukava ajatus. Kyllähän minua on liiankin hy- vin tuotu ja viety, mutta tiedän, että se on hankalaa, jos esim. on työ, ei satu loma-aika, ei sitä niin vain voi kyläillä. Olen kiitollinen niistä matkoista, joita olen saanut tehdä. Muis- tan teitä suurella rakkaudel- la.

On mukava näin kirjeellä tervehdellä ja kuulumisia ker- toa. Joskus on vaikeaa kir- joittaa, ei syty eikä pala. Ha- luakin olisi, mutta laiskuus ja saamattomuus vaivaa, joskus on liian väsynyt, joskus liian virkku ja livistäää.

Suvussamme on nyt muut- teeksi hääjuhlia. On ollut mo- net hautajaiset tämän vuoden aikana. Nyt on kolmet häät,

joihin on kutsut jo tulleet ja Äitienpäivänä oli sukulaisten Sarin häät.

Koskapa eivät unohda käs- keä, en minäkään unohda me- noa, vaan olen mukana. Ta- paa sukulaisia ja vaihdetaan kuulumisia.

Pidin jo suursiivousta huo- neessa, sauna on vielä pesua vailla, mutta se asia hoituu pian. On mukava kun saa kaikki tehdyksi. Lämmitän monta kertaa viikossa sau- nan. Se on tuossa seinän ta- kana, lämpimää pian, kun jon- kun puupalikan nakkaa. Saa- pa sitten puutuneita raajo- jaan verryttellä.

Istuin portailla oikein kauan, kun otin niin kovat löylyt, että pää pyöri. Ulkona virkistyi ja samalla tuli katseltua kesä- yön hohtoa.

Jospa tässä joku vieraskin poikkeaa, on sitten kertomi- sen aiheita. Ajatuksin kuljin nytkin siellä ystävien luona. Minulla on aika hyvä näkö- muisti ja niin ollen muistan ko- dit, missä olen vierailut, ys-

tävät jotka olen tavannut.

Muistan monia rakkaita, poismenneitä ystäviäni, joita alkuaikoina oli mukana muis- toissa. Olimme kirjevaihdos- sa, lähetimme pakettia ja kaik- ki tuntui rakkaalta. Oli mie- luista sanoa: "Minäpä sain Amerikasta kirjeen". Nyt on kaikki mennyt niin suurellisek- si, ei ehdi kirjoitella. Puheli- mella pidetään toista tasalla ja kuullaan tosiaankin oikein äänikin.

Tätä se on tämä elämä. Päi- vät menevät ja tulevat, tule- vat ja menevät. Aika rientää niin nopeasti. Tämä kesä se varsinkin sukkelaan kuluu. Pi- täisi jarruttaa hiukan. Ainakin sillä, että yrittää ottaa kesä- tä kaiken mahdollisen.

Ja suvivirsi kaikuu: "Jo jou- tui armas aika ja suvi suloinen. ..."

Lämpimästi tervehtien:
Anna-Liisa

"Ameriikan kirjeenvaihtajan" työpöytä.

Karjalan kunnailta Fitchburgin vieraaksi

Ulla Hovi

Vaativuus kaunistaa. Oma kehu haisee. Kaikissa meissä on vikaa, mutta minussa se näkyy.

Niitä riittää: tukuttain san- nanlaskuja siitä, miten kiitos ei ketään kaunistaa ja miten on parempi nöyränä hiljaa kuun- nella kuin ylpeänä kertoa o- mista hyvistä ominaisuuksis- taan. Miltään ei saisi näyttää, itseään ei saisi korostaa. Vaativuus on se lumot- tu taikasana, jota lukuisat suomalaissukupolvet ovat pi- täneet kasvatuksen tärkeim- pänä kulmakivenä.

Historiallisesti ajateltuna se on ymmärrettävääkin. Synkän metsän keskellä luontoa vas- taan taistelleille suomalais- ten esi-isille oli tärkeintä tehdä työtä vaikka hampaat irvessä. Siinä ei riittänyt aikaa huomata toisten suorituksia ja vielä vähemmän kehaista omia. Turhat puheet pois ja kuokan varteen kiinni oli mottona.

Vaikka ugrilainen kansa onkin jo hyljännyt met- sikkötorpat ja rynnistänyt kaupunkeihin, jotain on säily- nyt. Omakehu on edelleenkin syntilistalla jossakin valehte- lun kanssa samalla sijalla.

Suomalaisen ei sovi sanoa olevansa hyvä jossakin. Ei vaikka itse niin uskoisikin ja muutkin sen tietäisivät. So- pivaa on kyllä kuunnella mui- den kehuja, mutta silloinkin on parasta yrittää väittää vas- taan ja alentaa itseään.

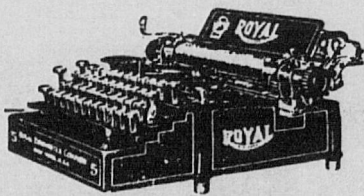
Itsensä tai lapsensa tai ko- tinsa kehuja luokitellaan Suo- messa omaan ryhmäänsä. "Se on pyrkiri". "Se luulee itsestään liikoja". "Se on o- levinaan". Tuomio on selvä ja kova ja kehuja maineesta on vaikea päästä irti; kuin kan- taisi Kainin merkkiä otsas- saan.

Niinpä tilanne on pikkuhil- jaa luisunut suoranaiseen vaatimattomuus-vainoharhai- suuteen. Esimerkiksi: suo- malaisen äänestäjän silmät pullistuisivat päästä, jos hän näkisi, miten täällä Yhdys- valloissa käyttäytyään vaali- kampanjoiden aikana. Suo- malaiselle presidenttie- kaalle olisi selvä poliittin- itsemurha mennä julistamaan puhujanpönttöön, että hän haluaa presidentiksi, koska hän on paras henkilö siihen tehtävään.

Ja kuitenkin: kaikki tietävät, että presidenttiehdokas pyr- kii presidentiksi. Miksi hän ei saisi sanoa uskovansa itseensä? Jollei hän usko itseensä, niin kuka sitten?

Tunnustuksen antaminen omalle itselle ei ole pelkkää sanahelinää. Se on myös vahvasti sidoksissa itsetun- toon ja itseluottamukseen. Onnistuminen alkaa siitä, kun ihminen uskoo kykenevänsä tekemään jotakin.

Sanottakoon vieraista vai-

kutuksista mitä tahansa niin amerikkalaiset tuulet saisivat kernaasti puhallella vapaut- neempaa kulttuuria Itämeren rannikolle. Tavalliselle suo- malaiselle tekisi hyvää huo- mata, ettei omien ansioidensa tunnustaminen voi olla rikos.

Onhan meillä ollut joku vii- saskin esi-isä, joka on muinoin todennut, että "kukas sen kis- san hännän nostaa, ellei kis- sa itse"...

JUVÄSKYLÄLÄINEN ... jatkoa sivulta 7

kooväen tanssit tuovat mu- kaan oman dramatiikkansa.

Talkootanssit on ohjannut Paavo Pirttimaa ja kuoroa on johtanut Rainer Rimpilä. Han- nikaisen musiikin on sovit- tanut Pentti Tynkkynen ni- menomaan harrastelijoita var- ten.

Jyväskylän teatteriyhdistys Kulissi saapuu Yhdysvaltoihin 17. elokuuta jatkaen sieltä suoraan Torontoon, jossa ryh- mä esiintyy Suomi-kodissa. Fitchburgiin harrastajanäytte- lijät saapuvat 21. elokuuta ja 23. elokuuta he esittävät Tal- kootanssit Fitchburg state collegessa kello 7:00 illalla.

Voluntownissa ryhmä esiin- tyy 26. elokuuta ja New Yor- kissa 27. elokuuta. Suomeen kulissilaiset palaavat Talkoo- tansseineen 28. elokuuta.

Terveiset Tucsonista

Kesäiset terveiset saunan- lämpöisestä Tucsonista, Ari- zonasta. Täälläkin on suoma- laisia, ja meillä on ollut oma kerhomme "The Finnish-Ame- rican Club of Tucson" jo mel- kein 25 vuotta. Jäseniä on nykyään lähes sata, ja koko- uksissa on läsnä keskimäärin neljäkymmentä henkeä, jou- lujuhlissa tosin toista sataa.

Tammikuussa pidämme vuosikokouksemme, helmi- kuussa järjestämme Kaleva- lajuhlana ja myöhemmin kevääl- lä piknikin. Kuuman kesämme aikana kokoonnumme vain ju- hannuksen viettoon, mutta syksyllä toimintamme taas vilkastuu.

Lokakuun alussa Tucsonis- sa vietetään kolmipäiväistä etnistä juhlaa "Tucson Meet Yourself", ja kerhomme on o- sallistunut siihen alusta alka- en. Siellä pyrimme levittä- mään tietoa Suomesta, esitäm- me suomalaisia kansanlaulu- ja ja myymme suomalaista ruokaa. Ansaitsemillamme ra- hoilla olemme tukeneet suo- malaista kulttuuritoimintaa o- man valtiomme ulkopuolella- kin.

Kerhomme puitteissa toimii useita harrastuspiirejä. Suo- men kielen opintoryhmä ko- koontuu viikottain, laulu- ja kansantanssiryhmät melkein yhtä säännöllisesti. Uutuute- na kerhomme ohjelmassa on kerran kuussa kokoontuva o- pintoryhmä, joka tutkii suoma- laisten kansalliseeposta Ka- levalaa tri Walter J. Kukkonen johdolla. Tri Kukkonen tar- kastelee Kalevalaa kristillisen vakaumuksen ja laajan luke- neisuutensa pohjalta Suomen kansan myytinä. Oman lisän-

sä hänen näkemykseensä an- tavat monivuotinen Carl G. Jungin ja Joseph Campbellin tuotannon tutkimus sekä kiin- nostus unien tulkitsemiseen.

Kukkonen kannattaa Jungin ja Campbellin perusajatus- ta, että myytit ovat kansojen unia, joiden välityksellä ollaan yh- teydessä hengen maailmaan. Hän aikoo julkaista Kalevala- tutkimuksensa kirjan muodos- sa.

Tri Kukkosella ei tule ole- maan vaikeuksia kustantajan löytämisessä kirjalleen. Hän näet on yhdessä poikiensa Walterin ja Markin kanssa pe- rustanut kustannusliikkeen nimeltä POLARIS PRESS. Jää- tyään eläkkeelle kolmisenkym- mentä vuotta kestäneen teo- logian opetuskauden jälkeen hän on keskittynyt suomalai- sen hengellisen perinnön tun- netuksi tekemiseen suomen kieltä taitamattomien keskuu- deksa.

Niinpä uuden kustannusliik- keen ensimmäinen julkaisu tulee olemaan arkkipiispa Martti Simojoen *Päivän Sana*, joka ilmestyy syyskuun alussa The Struggle for Wholeness nimisenä. Tarkoitus on jul- kaista englanniksi muitakin Suomessa ilmestyneitä hen- gellistä elämää käsitteleviä teoksia.

Tucsonin suomalaiset ovat aina toivottaneet tervetulleik- si joukkoonsa kaikki kaupun- gissa vierailevat suomalaiset. Tietoja kerhostamme saa Tuc- sonin kirjastoista ja Kauppa- kamarista (Chamber of Com- merce). Minun osoitteeni on 1600 W Kitty Hawk Way, Tuc- son, AZ 85737

Raija Reed

Kuolleita

Vilho Ojala

Toivo J. Sälö

FITCHBURG, MA - Vilho Ojala, 73, entinen westminsteriläinen, kuoli heinäk. 14, 1989 Nahoba Communityn sairaalassa Ayerissä pitkän sairauden murtamana.

Ojala syntyi Gardnerissa John ja Ida (Kaarianen) Ojalan perheeseen ja asui Westminsterissä lähes koko elämänsä ajan.

Ojala oli ammatiltaan kanafarmari, mistä työstä hän jäi eläkkeelle vuosia sitten.

Kaipaamaan jäivät veli John Ojala Jr. Ashburnhamista ja sisar Thyra Slongwhite Turners Fallsista.

Hautaustoimisto John A. Bosk, 85 Blossom St., huolehti hautauksesta.

Hautaaminen tapahtui Woodsiden hautausmaahan Westminsterissä.

FITCHBURG, MA - Toivo J. Sälö, 70, 418 High Rock Road, kuoli heinäk. 17, 1989 kotonaan pitkän sairauden murtamana.

Sälö syntyi Kemiöllä Suomessa Jeremias ja Anna (Lindholm) Sälön perheeseen ja muutti Yhdysvaltoihin vuonna 1951.

Hän taisteli Suomen armeijassa toisen maailmansodan aikana ja oli Suomalaiset Aseveljet Amerikassa -järjestön jäsen Fitchburgissa.

Sälö työskenteli 23 vuotta koneenkäyttäjänä American Can Co:lla jäaden eläkkeelle vuonna 1981.

Kaipaamaan jäivät vaimo Tyyne (Partanen) Sälö, tytär Aila Wartell Atlantasta, Ga. sekä kaksi lapsenlasta.

Sawyer-Miller hautaustoimisto, 129 Elm. St., huolehti hautauksesta.

Hautaaminen tapahtui hiljaisuudessa.

KESKUSTASSA SIAJITSEVA

FRANK H. MILES COMPANY

1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia vuodesta 1896

MUISTA

testamentissasi RAIVAJAA! Täten voit turvata suomalaisen perinteiden jatkuvuuden

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle

85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

Mack Stephenson Funeral Home

1004 S. DIXIE HWY. - LANTANA, FL 33462
Tel. 582-4124

David Jarvi
Funeral Director
Puhumme Suomea

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS
Services Within Your Means
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

Yhdysvaltalaisen tieteellisen julkaisun väite

"Ydinsäteily tehnyt Neuvostoliitosta katastrofialueen"

Ydinturmien, ydinjätteen ja radioaktiivisen aineen huolimattoman käsittelyn aiheuttama säteily on tehnyt Neuvostoliitosta ympäristökatastrofialueen, sanotaan Yhdysvalloissa äskettäin julkaistussa eri lähteistä kootussa selonteossa.

- Käytännöllisesti katsoen jokaisen teollisuuskeskuksen lähellä on merkitsemättömiä kaatopaikkoja, joihin on haudattu tuotannon, tieteen ja lääketieteen radioaktiivisia jätteitä.

- Ihmiset eivät tiedä niistä. He leikkaavat ruohoa, laiduntavat karjaa, ulkoilevat ja nautivat luonnosta niiden lähellä, kertoo amerikkalaistutkimuksessa lainattu neuvostoliiton sisäministeriön luennoitsija Boris Kurkin.

Selonteko, nimeltä "Säteilymittari joka datshalle" (huvilalle), julkaistiin tieteellisen Bulletin of the Atomic Scientists -aikakauslehden heinäkuun numerossa.

Selonteon laatijan Harvardin yliopiston tutkijan Gabriel Schoenfeldin mukaan radioaktiivinen saastuminen ulottuu niin laajalle, että neuvostohallitus on määrännyt käyttöönsä tuhansia säteilymittareita.

Schoenfeld lainaa neuvostoliittolaista Sobesednik-lehteä, jonka mukaan Neuvostoliitossa myydään paikoitellen ruutiiniluontoisesti säteilynsaastuttamaa lihaa ja muita tuotteita. Usein saastunut liha jauhetaan ja "laimennetaan" muilla tuotteilla ennen myyntiä.

Vakavia terveysvaaroja aiheuttavat myös Neuvosto-Aasian ydinkaivokset ja ydinkäsittelylaitokset, sanotaan selonteossa.

Eräiden Neuvostoliitosta muuttaneiden emigranttien mukaan Neuvostoliiton terveysministeriö ja valtion turvallisuuspoliisi KGB ovat yrittäneet peitellä laajamittaisen säteilyn terveyshaittoja sekä Tshernobylin vuoden 1986

ydinvoimalaturman aiheuttamaa jatkuvaa uhkaa.

- Neuvostoliitto on kauan salaillut ydinasioita ja valitettavan vähän kunnioittanut atomiin liittyviä vaaroja, mainitsee Schoenfeld.

Neuvostolehdistö vahvisti vasta äskettäin neuvostotutkija Zhores Medvedevin 1970-luvulla antamat tiedot Uralilla 1950-luvulla sattuneesta ydinturmasta.

Selonteon mukaan Neuvostoliiton toimiminen sosialististen maiden ydinjätteen kaatopaikkana "herättää levottomuutta ja yleistä tyytymättömyyttä" Neuvostoliitossa.

Myös Suomesta viedään ydinjätteitä Neuvostoliittoon.

Neuvostolehdet ovat kuitenkin alkaneet julkaista uutisia pienistä ydinjäteturmista osana ympäristöongelmiin liittyvästä uudesta avoimuudesta.

"Hiljaisuudessa on Jumalan siunaus"

Otsikon syvällisiin sanoihin sopii jatkoksi lainausmerkeissä: "Hiljaisuudessa on aina sunnuntai". Näihin lauseisiin sisältyy syvä, siunattu ja ihmismielty rauhoittava sanoma. Molemmista lauseista on joku taiteilija löytänyt ihanan aiheen postikorttiin. Rauhallinen Jumalan luonto kesäisessä asussa puhuu yhtä kullattujen kirjaimien kanssa postikortissa. On suuri ilo saada tervehdys tällaisten sanojen myötä, ne tuovat vastauksen monille ihmisille odottaessaan vastausta elämänsä erilaisiin kysymyksiin.

Hiljaisuus tarkoittaa tavaltaan yksinäisyyttä. Se on paikenemistä "omaan rauhaan" Jumalan luokse, Pyhään Rauhaan, hiljaisuuteen, jossa sydän elää ja kuuntelee Herrän puhetta.

Lainaan pastori William Jökisen ajattelma-ajasta vaikuttavan kohdan: "Jos hylkäämme hiljaiset alttarit, katoaa meiltä syvempi elämä. Ikuisuuden kasvot kohtaamme vain hiljaisuuden alttarin ää-

ressä, ja vasta silloin havahdumme ajattelemaan miksi elämme ja minne matkaamme. Sielumme ikävöittää aina jotakin, käsin tavoittelematonta. Vain hiljaisuuden alttarilla kysymykset saavat ratkaisunsa."

Tämä on totta. -On puhuttu paljon yksinäisyydestä ja sen syistä. Psykologia tutkii yksinäisyyttä, sen syitä ja sen tuottamia vaaroja ihmisen terveydelle, löytäen - ja löytämättä vastausta. -Joku saattaa tuomita yksinäisyyden rakkauttomaksi?

Ihminen, ikuisuusolento, kuitenkin kaipaa ja etsii hiljaisuutta, jota ei löydy muualta kuin yksinäisyydestä, Jumalan luonnossa - tai neljän seinän sisällä.

Psalmissa 37, jae 7 sanotaan: "Hiljenny Herran edessä ja odota Häntä". Herran odottaminen -Hänen vastustaan - tapahtuu sydämen hiljaisuudessa. Odottaminen tarvitsee aina kärsivällisyyttä. Odottajan aika käy myös usein pitkäksi. Oikea hiljenty-

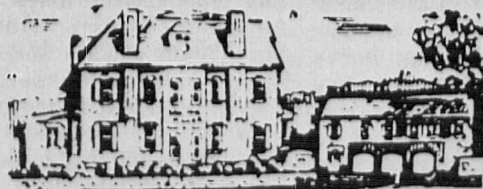
minen ei tuota "pitkää aikaa". Toisaalla raamattu sanoo: "Jotka Herraa odottavat, saavat uuden voiman". Ja tätä voimaa ollaan odottamassakin. Se on ihmisen kaipauksen syvin tyydytys ja syvin lähde.

"Hiljaisuudessa on Jumalan siunaus". Aivan varmastikin. Hiljaisuus on sielun ja sydämen juhlaa. Silloin ikuisuuden saleista kuulemme elämän korkeinta sinfoniaa, kaatoamatonta elämän laulua, jonka soinnut tasapainottavat hiljaisuuden herkkiin säveliin.

On ilonaihe tietää, elämepä mitä vuodenaikaa tahansa, "hiljaisuuden alttari" on aina avoinna. Ikuisuuden kasvot saamme kohdata joka hetki, kun viivymme omalla alttarillamme. Siinä viipessä näkyy päämäärä, mitä kohti olemme saapumassa. Soikoon syksyn tai talven jäätävät tuulet, kuitenkin kaiken yläpuolella -sydämen hiljaisuudessa suurimmatkin -tai vaikeimmat kysymyksemme tulevat ratkaistuiksi. -Siunattu hiljaisuus!

Kerttu Kopsala

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG
Howard J. Miller, Director Phone All Branches 345-6778

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

*The Finnish-American***RAIVAAJA**

HELSINKI - Overwhelming happiness is displayed when Eino Friberg hands his translation of the Kalevala to Parliament member Reino Paasilinna (right) while John O. Virtanen (center), president of the Finnish North American Literature Society, joins in congratulating themselves for achieving the first publication of the Kalevala in verse in American English.

Friberg visited Finnish parliament, thanking them, in May of 1988, while members of the Finnish Press watch the joyful occasion.

Eino Friberg's *Kalevala*: The Untold Story

by John O. Virtanen with Henry Zenk

Last December, 1988, our son John Jr. and grandson John III met Kirsti and I at the Seattle airport to drive us back to Portland, nine years after we had left our adopted home to return to Finland.

The phenomenal development and progress of that city during our recent absence have truly been a source of amazement to me.

If the same growth and change have been going on throughout these United States, then this indeed is still a land of opportunity for those arriving from foreign shores.

May I remind you that I myself arrived in America, over 44 years ago now, with little more than a young family and my dreams?

Although much has changed in those 44 years, one constant thing is that I have continued to dream. With your forbearance, I would like to share a very special dream with you.

The dream is of a mission. The mission has already been begun, but the cooperation and support of many more persons and organizations are required if it is to realize all of its potential.

Let me explain how this idea of a mission came about.

Back in 1980, I was being interviewed by Jerry Easterling, feature writer for the Oregon Territory Magazine.

In the course of a three-hour conversation, we touched upon the wide range of activities that Kirsti and I had been involved in during our 34-years residence

in Oregon.

There were our two principal businesses, the Finlandia House and the Sauna Industries.

And there were the community projects, such as our participation in the Oregon Centennial celebration and International Trade Fair; the Reunion of Finnish summer festivals; our role in the building and inauguration of the Finnish Nationality Room at Portland State University; and of special interest to the interviewer, the old Finnish steam locomotive number 418, which I had brought from Finland in 1959 as a donation to the city of Portland.

(Unfortunately, the city did not honor its commitment to care for the locomotive, and at the time of the interview, I had recently arranged a better home for it at the newly developed "Finland Station", Junction City, Oregon - a move that had attracted considerable attention from the local media.)

As Mr. Easterling was concluding the interview, he, as many others before, asked me this question:

"Why do you want to move back to Finland? You seem to have an interesting life here, and a lot of business and personal friends. You are the Finnish consul of Oregon. You seem very much at home here. Why go back?"

For certain personal reasons, it was very difficult for me to offer a fair answer to this ques-

tion. How does one put into words one's inmost sense that there is something yet to come, when this is still so formless and undeveloped?

But, I had already shared many personal thoughts with this man, and I felt I owed him a more open response than I had ventured to others.

"I don't know", I said, "but I feel strongly that I have some mission to accomplish in Finland. We must go back, it is out of the question for us to change our plans now. I have no idea what the mission will be, or really, if there will be a mission. But I do have a strong inner conviction about something, I know not what."

And the interview ended there.

So much for the mission, at least for the time being. Perhaps it was only a moment's musing? Or just words called forth by the awkwardness of the question?

The reality was that the cold climate of Finland disagreed with me more than it did with Kirsti. After 34 years in Oregon, my body required quite a lot of time to readjust.

One good reason to remember Oregon during that time was this organization, the Finnish American Literary Heritage Foundation, which I and many dear friends had founded shortly before our departure for Finland.

The Foundation has been a constant reminder of my continuing and productive ties with

Oregon, as well as of the need, which I also see as our duty, to create an environment more receptive to Finnish literature in the United States and Canada. My correspondence with Portland grew and grew, and the piles of papers accumulated on my desk.

Two important anniversary years were also approaching, bringing additional considerations and concerns to mind.

The year 1985 would mark the 150th anniversary of the first publication of the *Kalevala* in Finland.

And a symbolic milestone for all Finnish Americans was approaching with the year 1988, marking the 350th anniversary of the founding of the Delaware colony, the first Finnish settlement in the new world.

The latter occasion began to preoccupy me, overshadowing for the time being my long-standing interest in bringing Finnish literature to the wider attention of the North American public.

It occurred to me that Finland could honor the many contributions of immigrants to the United States, in the form of a grand gesture to coincide with the anniversary of the founding of the Finnish Delaware colony.

Why not a great monument dedicated to the "unknown immigrants" of all lands, those who lost their lives before they could realize their goals in the new world? Could this be the mission dimly intimated to me

back in 1980, as I was leaving the United States?

I was so excited about the idea of such a memorial monument, that I proposed it as a project for the consideration of the Finnish government. The media carried stories about the idea, and one company pledged seed money of 100,000 Finnmarks (about \$25,000) toward establishing a development fund in Finland.

However, the project was too large to come to fruition in time for the anniversary year of 1988. Perhaps, some wealthy immigrant will yet step forward to ensure the memorialization of the "unknown immigrant" for future generations.

And why not? Such a monument would be, in its own way, just as important as the Statue of Liberty.

In August 1983, however, a development occurred which was to set me on a completely different course. Here, finally, I recognized the mission that I had long sensed awaited me.

One day the mailman brought me a rather large envelope from Mr. Urpo Vento, Secretary General of the Finnish Literature Society or SKS.

SKS, recall, published the original *Kalevala*, and has supported most of the 100 partial and 38 full translations of the epic to appear in other languages. In fact, Elias Lönnrot himself had been an active member of the Society.

Turn to *Kalevala* Page 14

A short resume of Reipas A.C. and a tribute to that organization

by Tarmo Hannula

I wish to pay tribute to the countless people who have been members of the Reipas A.C. and to those who have seen fit to carry on the name and the tradition of that club.

As I am going to speak much about athletics, I am going to tell you a short story to tune you in.

I was always under the impression that the Finns have been great runners from time immemorial.

The marathon at the Paris Olympics of 1900 was widely discussed in the Finnish press and gave rise to an argument as to whether a man could beat a horse at running, with the result that a race was arranged that same year over a distance of 40 kilometers.

By great effort on the part of the driver, the horse was made to cross the finish line a minute before its human competitor, but the horse almost floundered, whereas the man reached the goal in fairly good condition.

The time was slightly over three

As the marathon in Paris had been won in the time of two hours 59 minutes and 45 seconds, the comparison led the Finns to think that they might stand a chance, too, and so the way was open for Finnish long distance running.

Dr. Martti Jukola
Athletics in Finland

The immigrant generation that arrived here in numbers during the late 1890s and the early 1900s had experienced track and field sports in Finland. The sport had made its way into Finland in the 1870s. And had spread rapidly throughout Finland.

We find Finland taking part in track and field competition with other countries as early as 1880.

Most of the events were throwing events.

From 1890 on, we find many Finns taking part in international competition including Olympics and doing very well.

Dr. Martti Jukola, in his book on this period up to 1930 on Finnish athletics, says:

If not altogether a nation of athletes, Finland can with truth be called a nation of athletic enthusiasts.

While the Olympic games are in progress or a Finland-Sweden contest, Finland resembles a country at war.

Crowds hang tensely before newspaper offices waiting for the next bulletin.

Finns are not much given to cheering, but an Olympic victory extracts a spontaneous yell even from the shyest.

What the alma mater is to an undergraduate in America, the whole Finnish nation is to the Finnish athlete.

Then came the independence of Finland, and the glorious Nurmi years, Ritola, Koehmainen, Stenroos and others.

Our parents were as jubilant as the Finns in Finland. Nurmi made Finland known throughout the world.

Too bad I was a bit too young, but some of that rubbed onto me also.

To fully appreciate what a job Reipas has been, we should divide the Reipas years into at least three phases.

The first is the period during which the immigrants began to arrive in Fitchburg in large numbers.

This was the period when Reipas A.C. was organized, and later became a part of the Labor Society of Saima.

During this period athletic clubs were organized by the Finnish immigrants in almost every locality where they settled.

In my home town of Gardner, Mass, which had a total population of 17,000, there were three Finnish halls, each one had a park and an athletic club.

Nationally there were *Sisus*, *Vesas*, *Intos*, *Karhus*, *Tarmos*, *Ponnistus*, *Katajas*, *Veikkot*, etc. Many clubs by the same name.

I venture to say there were 20 *Vesas* in the country.

The next phase is the fading away of the immigrant generation and Reipas becomes independent of Saima.

It had its own officers, its own treasury, etc.

The club continued to use Saima Hall, the park, and the gym on the top floor of the Raivaaja building.

This was the period when an association of several Finnish clubs was formed under the name **Workers Amateur Athletic Association**. Most of the clubs that belonged met at halls that shared Raivaaja's leadership.

For our generation these years are the nostalgic ones.

Reipas members voted in 1946 to join the newly organized Finnish American Club of Saima.

The membership list contains no further entries after that year. The association has long been dissolved.

This marks the third phase of Reipas history.

The Reipas A.C., as a part of the Finnish American Club of Saima, took care of the Summer Festivals, sponsored other athletic events such as boxing matches.

The by-laws of the FACS provides for an Athletic Committee. I assume this committee and the Reipas were and are one and the same.

Since the start of building the Finnish Memorial Field, the Athletic Committee has had its own treasury, **The Reipas Field Fund**. This fund, through donations and the sale of "T" shirts etc has been able to cover the expenses of the Summer Festi-

tival Track and Field Meets and the annual Finnish Memorial Road Race.

By the time most of my age group finished high school, the country was in the middle of the great depression, from which it did not recover until America began building war material.

We could not do much to help the halls financially.

Then came the draft that took the young men away from their localities.

In many places the older generation decided to sell the halls and parks, which had become liabilities physically and financially.

Most of my age group were youngsters in the 1920s, but much of the Finnish stuff had rubbed on us.

In the 1930s we were old enough to prepare and to take part in track and field meets.

We did play basketball, we did have swimming and other sports.

Gradually the clubs came into our care. All went well as long as there was a parent organization with a hall or park.

In most localities the torch never passed to the younger generation.

In Fitchburg the younger generation of Saima parentage had the confidence of the majority of the members of the Labor Society of Saima.

In 1946 the Finnish American Club of Saima was organized.

The day to day operation of Saima Park was left to the new club.

Reipas members also voted to join the new club that year.

In 1967 the Labor Society of Saima passed the deeds to Saima Park to the Finnish American Club of Saima.

The torch had been passed, and the Finnish American Club of Saima was there to take hold.

The Finnish American Club of Saima has progressed. We have not been able to bring about an active Reipas A.C.

But we have not given up. We have kept the Summer Festival games going, keeping the torch lit, waiting for the day when someone will carry on.

We cannot let it just pass from the scene. Too many people have worked hard to bring it this far.

Throughout the United States of the scores of Finnish halls and parks, not many exist today.

Where are the *Vesas*, *Sisus*, *Toivos*, and others?

Reipas is still here. To me it is the representative of all the Finnish athletic clubs that were.

It is not a museum or in a museum, but is active in its own way, hoping someday to be active every day.

It is also significant to point out that the Reipas meet held each year is considered the oldest continuous track and field meet in the U.S.

I did not belong to Reipas, my

background was the Into A.C. in Gardner, Mass.

I feel honored that I was asked to say a few words commemorating the 75th year of Reipas activity.

The job of maintaining a Finnish presence in this country is no easy task, it is a job for all of us.

We can't go back to the days of our nostalgia, but we can go ahead.

I am sure there is a Finnish presence in the future.

We have to be optimistic, sing the praises of what we have done, of who we are.

Sing the praises of Reipas A.C., sing the praises of Saima Park and help to develop the park into the Finnish Center. I

will not try to name the many score of people who have brought FACS and the Reipas A.C. to this point. I am sure I'll leave out a great many.

We do owe a big debt to Erkki Koutonen and Frank Luukkala for their work in keeping Reipas alive through its most difficult years. Thank you.

On behalf of Reipas Athletic Club, Tarmo Hannula read the above during the afternoon program of the 83rd Finnish Summer Festival at Saima Park on July 2.

This year Reipas celebrated the 75th running of the annual Summer Festival Track & Field Meet.

Finnish American Club of Saima

Sulo Huovinen to visit

FITCHBURG, MASS - The Finnish American Club of Saima will host a reception for Sulo Huovinen of Stockholm, Sweden, Saturday afternoon July 29 at 2:00 p.m. at the club headquarters at Saima Park. There is no charge for the affair.

Huovinen is the general secretary of the Finnish societies in Sweden. The membership in these societies is over 50,000.

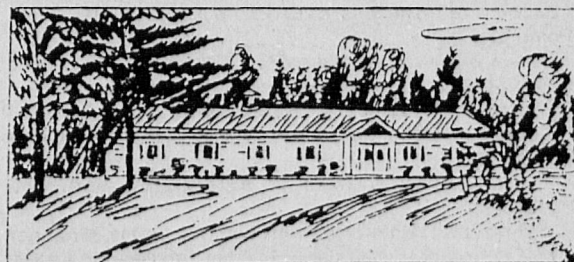
He is coming here from Seattle where he was the keynote speaker at the nationwide Finnish festival, FinnFest.

The Finnish American Club of Saima will serve coffee "and" during the reception.

Huovinen has wide knowledge of the life of the thousands of Finns who have moved to Sweden, which should make for an interesting afternoon.

* * *

We had a great summer festival; a large attendance, good programs, a good sports program, a band concert and dances.

Harri Siitonen is mean-fisted hotel slumlord in new play

BERKELEY, CA - Finnish-American actor Harri Siitonen, of San Francisco, is to be Charlie, the miserly, rapacious proprietor of a skidrow hotel in a new play written by Berkeley playwright Jean Stein, "Fall of the Arkansas".

It will debut at the Live Oak Theatre, 1301 Shattuck Av., in August.

Director is Don Russell, formerly with Michael Chekhov's

Touring Company.

Stein is also the producer with her own Rasputin Theater Company, which she founded in 1983.

Performance dates are Aug. 17, 18, 19 at 8 p.m., with a Sunday matinee at 2 p.m. on Aug. 20.

Also, at 8 p.m. on Aug. 25 and 26, and another 2 p.m. Sunday matinee on Aug. 27.

For additional ticket info, contact (415) 658-2594.

'Juhannus '89' celebrated at FAHA

Harri Siitonen

EL VERANO, CA - This traditional Finnish holiday is celebrated annually at the grounds and facilities of Finnish American Home Association (FAHA) and this year's was as spirited as the others.

With the Festival Committee chaired by Tarja Beck, there

was a considerable program, short on speeches, but long on activity and plain old laid-back California-style visiting and schmoozing.

People came from all over California and elsewhere, and it reminded me of the old *Kesäjuhlat* used to go to as a kid at

Saima Park in Fitchburg.

Many of the visitors slept in tents and RVs on the FAHA grounds. The sauna and the swimming pool (the kids loved it) were beehives of activity. There were planned swimming events for the youngsters.

Other weekend sporting events included the annual 2km Run/Walk race Sunday morning (See results elsewhere), a shuffleboard and horseshoe tournament, plus the popular East West relay team swim.

The snack bar was open con-

tinuously as well as the Makara Kiosk, and dinner was served Saturday, as well as a Sunday breakfast including *puuro* and *pulla*.

Saturday night there was the Juhannus dance with Mary Ann Daniels at the accordion and Glenn Saari at the drums.

During the Sat. evening festivities, a *kokko* was symbolically "burned".

This amounted to sheaves being tied together with an electric colored light flashing on and off inside. (Sonoma Fire

Department regulations wouldn't have it otherwise.)

A mixed chorus sang a couple of traditional Finnish songs during the *kokko* ceremony.

As a boy in Westminster, Mass., I remember the Juhannus Eve celebrations of the United Farmers Co-op Local at its headquarters lot, where old tires were tossed on a pole and a blazing *kokko* lighted up half the town.

Circumstances change, but the *kokko* tradition continues on.

Kalenteri

CALIFORNIA

July 22 - Turku Folk Dancers, Finnish American Home Association, Sonoma. Dance after the performance.

CONNECTICUT

July 22 - Chicken barbecue, 4-6 pm, Aura Hall, Voluntown. Sponsored by Aura Seura. For Tickets, call (203)243-3854.

Aug. 3 - Finnish American Heritage Society meeting, 7:30 pm, Canterbury.

Aug. 7 - Aura Seura meeting, 7:30 pm, Voluntown.

Aug. 25 - Evening dance, Tamarack Lodge, Voluntown. Featuring music by "Talkootanssit" players.

Aug. 26 - Musical "Talkootanssit", 3 pm, Tamarack Lodge, Voluntown. Play followed by chicken barbecue and dancing.

MAINE

July 21 - Bake sale, 9 am, Shop'n Save, South Paris. Sponsored by Finnish American Heritage Society of Maine.

Aug. 13 - Finnish American Heritage Society's annual picnic, Range Pond State Park, Poland. Follow park signs south of Poland. Site is the "Ballfield". Tell gatekeepers you're with the Finn. Am. group. Members generally share lunches at 1 pm, but all visitors welcome. Games, especially for children, and entertainment. In case of rain, the site will be Oxford Hills High School, South Paris, right off Rte 26.

MASSACHUSETTS

July 19 - Sauna & refreshments, 6:30-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Suomi Rd., Furnace Pond, Pembroke.

- Coffee & dance social, 8 pm, Kaleva Camp, Fort Pond, Lancaster.

July 20 - Finnish American Club of Rutland (F.T.S.S.) meeting, Sovittaja Park, Finn Park Rd., Demond Pond, Rutland. Potluck supper, 6:30 pm, meeting, 7:30 pm.

July 22 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.

- Dance, 8 pm-midnite, Saima Park, Scott Rd., Fitchburg. Music by D. Wells Duo. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

July 23 - Turkey dinner, noon-1:30 pm, Kaleva Camp, Fort Pond, Lancaster. Sponsored by Fitchburg Ladies of Kaleva.

- Sunday dinner, noon, Uljas Koitto Camp, Pembroke.

July 26 - Sauna & refreshments, 6:30-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.

- Coffee & dance social, 8 pm, Kaleva Camp, Fort Pond, Lancaster.

July 29 - Reception for Sulo Huovinen, general secretary of Finnish Societies in Sweden, 2 pm, Saima Park, Fitchburg. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

- Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.

- Dance, 8 pm-midnite, Saima Park, Fitchburg. Music by Hi-Lites. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

- Dance, 8 pm-midnite, Sovittaja Park, Rutland. Music by Elliot Lockwood. Sponsored by Finnish American Club of Rutland.

Aug. 2 - Sauna & refreshments, 6:30-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.

- Coffee & dance social, 8 pm, Kaleva Camp, Fort Pond, Lancaster.

Aug. 5 - Sauna & refreshments, 6:30-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.

- Dance, 8 pm-midnite, Saima Park, Fitchburg. Music by Hi-Lites. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

Aug. 6 - Sunday dinner, noon, Uljas Koitto Camp, Pembroke.

Aug. 9 - Sauna & refreshments, 6:30-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.

- Coffee & dance social, 8 pm, Kaleva Camp, Fort Pond, Lancaster.

- Schubert's "Wintereise" with baritone Jorma Hynninen with Rolf Gothoni on the piano, 8:30 pm, Tanglewood, Lenox. Ticket at the door, by calling Ticket Master, and by mail from Tanglewood ticket office, Tanglewood, Lenox, MA 01240.

Aug. 12 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.

- Dance, 8 pm-midnite, Saima Park, Fitchburg. Music by V. Honkala. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

- Dance, 8 pm-midnite, Sovittaja Park, Rutland. Music by Nils Lundin. Sponsored by Finnish American Club of Rutland.

Aug. 23 - Jyväskylä Teatteriyhdistys Kulissi's production of the musical "Talkootanssit", 7 pm, Weston Auditorium, North St., Fitchburg State College Fitchburg. Tickets available at RAIVAAJA.

MINNESOTA

July 21 - Scandinavian Day at Ironworld Ethnic Festival, Chisholm.

August 26-27 - Finn Creek Summer Folk Festival, New York Mills. For further information: (218)385-3481.

All programs subject to change

Nieminen, Räisänen top runners in FAHA Juhannus 2 K

Torson, Laurel tie in walk div.

EL VERANO, CA - These Finnish-descended athletes burned up the El Verano roads in this annual classic 2 km (1.2-mi) run/walk which was one of the many activities to mark Finnish American Home Association's Juhannus celebration on June 25.

Winners of various age groups will have their names engraved on a permanent plaque established in 1988.

RUN

1. Henric Nieminen (age 17) Brisbane, 7:37; 2. Pentti Valkonen (55) Piedmont, 7:57; 3. Chris Alcaraz (17) San Francisco, 8:38; 4. James Räisänen (37), San Pablo, 8:48; 5. Juha Kalliomäki (27) Walnut Creek, 8:49; 6. Paul Räisänen (44) Fort Bragg, 9:22; 7. Tauno Torson (58) Walnut Creek, 9:52; 8. Maryanne Räisänen (12) Fort Bragg, 11:49 (first female).

WALK

1. John Laurel (58) San Leandro,

14:22; 1. Eija Torson (48) Walnut Creek, 14:22; 3. Irja Ikmelt (70) Mill Valley, 14:38; 4. Veikko Hirstiö (70) Clear Lake, 17:05; 5. Reino Saari (69) Sonoma, 17:25; 6. Tanner (69) Croville, 18:12; 7. Milton Tanner (82) Croville, 20:13; 8. Alison Mäkelä (26) Mount Hermon, 21:55; 9. Cheryl Mäkelä (29) Brentwood, 21:56; 10. Edward Kangas (57) Farmington Hills, MI 22:42; 11. Nancy Kangas (52) Farmington Hills, MI, 22:45; 12. Lillian Kangas (72) Oakland, 22:48.

Reported by Harri Siitonen

From RAIVAAJA -

Books

Books

SAMPO: THE MAGIC MILL, edited by Aili Jarvenpa & Michael G. Karni; New Rivers Press, 406 pp., paper cover, \$11.95.

Finnish Americans are beginning to rediscover their cultural heritage. *Sampo* gives a unique opportunity to participate in this rediscovery.

The first piece is Reino Virtanen's translation of Ilmari Kianto's delightful account of his visit, in 1914, to the home of 108-year-old Jamani Paavila, the last great singer of northern Karelia.

There are translations of early Finnish immigrant writers such as Lauri Lemberg and Annie Ruissalo.

Also, there are moving and often poignant memoirs of a number of first, second, and third generation writers such as Paula Erkkila and Inkeri Vää-

nänen-Jensen, and short stories by Jane Piirto and Lauri Anderson.

Some of the writers are nationally known, like Anselm Hollo, Shirley Schoonover, Pierre Delattre, and Kathleen Osgood Dana.

A number of major contemporary writers are also featured in translations (done by Finnish-Americans), including Eeva-Liisa Manner, Pentti Saarikoski, Eeva Kilpi, and Eeva Joenpelto. Much of what has been included here has never before been available in English translation.

MOLOTOV COCKTAIL, by John O. Virtanen; continental Publishing House, 322 pp., hard cover, \$10.00.

For the first time in English there is a novel which gives a true picture of the bitter days of the Russo-Finnish Winter War of 1939-1940 when courageous Finland amazed the world by standing up single-handedly against the gigantic unprovoked onslaught of Russian military colossus.

The author describes vividly, with blunt irony, the effect this Finnish "Pearl Harbor" had on that war generation - beginning careers disrupted, lovers separated, homes destroyed, hap-hazard military friendships severed as fate tossed lives into the cauldron of war.

The effective "Molotov Cocktail" bomb was given birth to bring the parade of Russian tank juggernauts to a halt.

John O. Virtanen was conscripted into the military at 21 years of age. He served as an ordnance officer during the Winter War in Karelia.

Virtanen received the Class II Freedom Medal and the Medal of Honor with Swords and Buckle for his heroism.

LASSE VIREN: OLYMPIC CHAMPION, by Antero Raeuuri and Rolf Haikkola (translated by Matti Hannus); Continental Publishing House, 114 pp., paper cover, \$5.00.

This is the story of Lasse Viren, the fantastic runner who achieved world renown as winner of the 5,000- and the 10,000-meter races in both the Munich and Montreal Games. Viren struggled against injury and illness to reach Olympic heights.

DELAWARE 350, by Olavi Kivukangas; Institute of Migration, 84 pp., paper cover, \$12.00

1988 has been an important anniversary in the history of Finnish-American migration. It is exactly 350 years since the first Finns arrived to settle in the

continued next page...

Townsend MA

Waino Aalto, general manager from 1946 to 1975 of the former United Co-operative Society of Fitchburg, turns 75 on July 28.

Subscribe to Raivaaja!

Smith Funeral Home, Inc.
Elden E. Bjurling
Steven A. Palmer
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel.: 632-0377

Roy Hamari - talented Finnish-American sculptor

Marja Urponen

The American continent is vast and the Finns are few and far apart, but a true Finn always manages to recognize another Finn.

From an unpronounceable name, even if misspelled.

From the surrounding objects made of wood, cotton, wool or leather.

From the shape of the face or the color of the hair.

From the quiet smile, from the sensitivity to nature.

This time it happened at the antique dealers' and collectors' annual July paradise at the Antique Fair in Brimfield, MA. Among the antiques and junk there was Roy Hamari, a Min-

nesota-born sculptor and his magnificent wooden statues.

About ten years ago Roy began carving professionally.

Since then he has produced impressive eagles, bears and other animals in addition to Indians and their history and mythology carved in wood. For the last three years he has done that as a full-time job.

The final impetus to his dedication to art came from the success of a grizzly cub which brought in \$1000 in a charity auction.

This charity donation was his first serious endeavor as an artist and showed to the aspiring carver that his work was

valued.

Encouraged by this recognition Roy, an industrial arts teacher in high school, continued perfecting his skills. At the same time he started receiving a lot of orders.

Seven years ago Roy quit his twenty-five-year teaching career to devote himself to the talent that the Minnesota farm boy had learned with his pocket knife.

Roy has no formal training in sculpting, but he holds a Master's degree in industrial arts from the University of Minnesota.

That training taught him how to use different sculpting materials.

Stone and especially wood are his favorite means of expression.

Roy says humbly about his talent, "I have a God-given gift. I am grateful for it. I try to make the most of what I've been given."

With a hand grinder Roy removes the unnecessary layers of wood from the log and out steps a noble bear, an eagle with a snake in its claws or a dancing Indian.

A statue, which after the final finish, is fit to decorate an elegant home or a large public building, to capture everyone's attention.

The prices of the sculptures range from \$150 to \$3000, although most of the pieces are reasonably priced between \$200 and \$500.

The artist's wife, Joyce, presents the sculptures to the Brimfield customers and protects the artist from excessive interruptions.

In a transparent portable studio, under a bright yellow sunroof, the sculptor is creating his latest work which shapes into an eagle and a snake as the afternoon progresses.

Hamari surrounded by some of his works: on the right a friendly seal, on the left stone statues of Indians and right next to him, an eagle and ducks.

Joyce, cheerful mother of five adult children, also of Finnish descent, talks of Roy's major project of a 25-foot-tall flying bald eagle from a Virginia elm. Its carving will take Roy around a year and a half.

On the banks of the Nottoway River in Virginia, the tallest elm in the United States is dying from the Dutch elm disease. The owner of the tree has donated it to the Nature Conservancy to preserve a portion of the tree to the coming generations.

If funding can be arranged through corporate sponsors, the project will be launched this fall. The four-foot prototype

gives an idea of what the final work will look like. Breathtaking!

Once finished the bald eagle statue, "Forever Free", will be housed in Washington, D.C., perhaps at the Smithsonian.

At the end of the interview I wish Roy and Joyce success in the ancient Finnish art form - woodcraft.

In the limitless forests of Finland our forefathers were skillful carvers, furniture makers and builders.

Roy Hamari and one of his masterpieces - an original Indian head and eagle sculpture carved inside an old log.

VR to be state-owned corporation

The government has laid a bill before parliament to convert the state railways, VR, into a state-owned company.

At present VR is operated as a department of the Ministry of Transport and Communications.

If parliament approves the new law, VR will be responsible only for railway traffic, while up-

keep of the railroad network will remain the task of the state. In addition, VR will receive state grants for operating unprofitable but politically desirable services.

This unusual solution was dictated by the need to maintain back-door state subsidies to the railway system, which produces staggering financial losses of about one billion Finnish marks (240m dollars) a year.

The intention is that VR will eventually pay the state rental for use of track, but this is not due to start until 1995.

Even then, the rental will not be tied to costs, but decided annually by the government.

As such the shape of the law represents an admission by the government that it does not expect rail transport to be commercially viable in the foreseeable future.

SUMMER VACATION

Raivaaja Publishing Company will be on summer vacation from July 24 to August 4.

Therefore, there will be no RAIVAAJA published on July 26 and August 2.

If you wish to place an ad in the issue of August 9, please have your copy in the office by July 21. Thank you.

RAIVAAJA PUBLISHING CO.

FINNFACTS

Books

continued from previous page

New World, among the earliest European peoples to do so. The Finnish influence contributed considerably to the settlement and development of the Delaware region.

This interesting account of the early years of Finnish migration is richly illustrated - 57 pictures, 20 in color. The text is in three languages (Finnish, Swedish and English), and it will be a fascinating work for all Finnish Americans interested in their roots, for their relatives, and for those researching early American history.

OLD FRIENDS-STRONG TIES, Vilho Niitemaa, editor-in-chief; Institute of Migration, 347 pp., hard cover, \$12.00.

Published in Finland in 1976 in honor of the US Bicentennial, this book is appropriate reading for the Finnish-American Friendship Year.

Sections concern Emigration from Finland to America, Finnish-American Life, and Finland and the United States 1917-1976.

Specific articles include: "Finland and Colonial America", "The United States during Its First Century of Independence as It Appeared in Finnish Print (1776-

1880)", "The Finns in the Great Migratory Movement from Europe to America 1865-1914", "Economic Activities of the Finns in the United States", "Finnish Immigrant Culture in America", "The Finnish-American Church Organizations", "Suomi College", "The Finland-Swedish Immigrants in the U.S.A.", "Finnish-American Workmen's Associations", "First-Generation Finnish-Americans Serve the United States", "Americanization and the Search for Identity", "Relations between Finland and the United States since 1917", and more. Illustrated.

Send your order to:

RAIVAAJA

P.O. Box 600

Fitchburg, MA 01420-0600

Make your check payable to RAIVAAJA Publishing Co. Add \$2.00 for postage and handling (Massachusetts residents add 5% sales tax)

Juhannus at Fort Pond

LITTLETON, MASS - The *Kuutamo* children's Finnish folk dancers deserve much of the credit for the successful observance of Juhannus at the Maynard Kaleva Lodge, Fort Pond, on June 24.

Due to early summervacations only eight of the 16 or so children performed.

Even so, their exuberance as they "tripped the light fantastic toe" was contagious and the response was enthusiastic.

Under the watchful direction of Joyce Hannula, the girls performed:

"Nuuskapolkka" (Snuff Dance); "Yks, kaks, kolme, neljä ja viis" (One, Two, Three, Four, Five,

where is my love); Martinvappu (a sort of Finnish Mexican hat dance); Lintunen (Bird Dance); and Lantti.

The setting was scenic. The dancing was performed on the green near the lake.

Idyllic, reminiscent of Finland. After a light supper, additional program included piano and flute duets (by members of the dance group), a reading by Susan Alatalo, group singing, and accordion music by Ray Mikkonen.

Audience reaction to this Juhannus, a greeting to summer, was pleasing, gratifying.

According to Eila Eagle, who, with the assistance of Kerttu Maki, manages the *Kuutamo*, the first rehearsals began in

Because of mosquitos a greater portion of the audience watched from the lodge's porch.

Adrienne Goss (left) and Amanda Norris played their flutes for the program.

October 1988 and have continued twice a month at the Messiah Lutheran Church in Fitchburg.

Dancers include elementary school students from Westminster, Hubbardston, Fitchburg (B. F. Brown and Crocker Schools), and Leominster (Fallbrook).

Joyce Hannula is the dancing instructor.

The personal joy of Joyce, Eila and Kerttu is apparent while they watch the children perform.

After a summer vacation rehearsals will resume in September.

Anyone with a child interested in joining or anyone wishing to schedule a performance may call Eila Eagle, (508) 874-2188.

The Sunday morning breakfasts at the Maynard Kaleva Lodge, Fort Pond, Littleton, will continue into September, 7:30-11:30 a.m.

E. H.

Photos by Joyce Hannula

Susan Alatalo gave a reading

The Untold Story

Continued from page 10

The package that Mr. Vento had mailed to me contained the first five cantos of a new English translation of the *Kalevala*, done by an American of Finnish birth named Eino Friberg.

Here, in my hands, was the *Kalevala* in our own American English language, translated by a man who is at the same time a Finn, an American, a poet, and a Harvard-educated scholar.

Most significantly of all, Mr. Friberg is the first translator of the *Kalevala* to have had complete proficiency both in Finnish and English.

As Mr. Friberg himself has pointed out, the *Kalevala* has suffered a good deal of misinterpretation and outright abuse because translators have lacked a sufficient grasp of its Finnish text.

One reason that Mr. Friberg has succeeded where others have failed is that he is a Finn, and knows his Finnish language very well indeed.

The story of Mr. Friberg's own life and the struggle leading up to his crowning achievement make for an epic in their own right.

When he was seven years old, a soda bottle exploded in front of his face, causing an injury whose eventual result, was to-

tal blindness.

I learned also that Mr. Friberg had worked for over ten years on this translation, completely exhausting his personal finances in the process.

Being blind, he had to have the Finnish text of the *Kalevala* put into Braille. He then had to put his English translation into Braille, from whence it had to be copied, typed, and put back into Braille for any corrections.

Every time one makes a mistake in Braille, the whole large Braille sheet has to be redone.

Furthermore, the text had to be read to him many times over, so he could get the flow of words he wanted in the English text.

His wife, Adele, was his constant companion and invaluable helper, and when she died the translation project nearly died with her.

But, Eino Friberg persevered.

By the time I first read his translation at my home in Turku, he was engaged in an increasingly desperate search for funding and a publisher. The *Kalevala* 150th anniversary year, the ideal occasion for a debut, was rapidly approaching.

Already, Mr. Friberg had contacted several foundations in Finland and the United States.

All to no avail.

UNESCO offered to publish the translation in an international series, but there was a catch: the Finnish government was expected to pay for the project.

I learned, much to my surprise, that some people in Finland had grumbled about such an obligation. Friberg's translation should be financed by the American Finns, they said.

Such a suggestion was impractical and grossly unfair. I knew very well that the editing, publishing, and distribution of the translation would require huge sums of money.

Such funds could not be expected to be forthcoming from the private sector. They should be provided by the Finnish government, in conformity with established practice in Finland.

When I took it upon myself to approach the Ministry of Education, the normal funding agency for this sort of project, another reason why the translation was sent to me came to light.

I was told that the government and SKS had some time earlier commissioned a British translator to work on the *Kalevala*. Since British English constitutes the accepted standard for translating Finnish into Eng-

lish, furthermore, an American English translation would never be supported by the government. At least they were honest and fair with me.

However, I have never accepted "no" as an answer. How could I disappoint Mr. Friberg, and let his fine translation die, literally in my own hands?

The general unavailability of good Finnish literature translated for the North American public would render the demise of this one more than unfortunate. It would have been a genuine tragedy.

And so you can see that I had found my mission!

To accomplish a task of such magnitude, I realized that I needed help from many other persons.

So on October 10, 1985, I organized a get-together at the Marski Hotel in Helsinki.

I invited many friends to the meeting, and we had a serious discussion about the need to make Finnish literature more available and accessible to the North American public.

We then established the Finnish North American Literature Society, to be chartered as a working literary society committed to the translation, editing, publishing, and distribution of

Finnish literature in North America.

Eino Friberg's *Kalevala* was to be our first book published.

In order to finance the project, we took the matter directly to the Finnish parliament - an unusual procedure in the first place, but all the more so because we were a new and unknown organization.

I was warned that it would be impossible to get money directly from the parliament. It has never been done, it will never work, I was told and retold.

But I counted on finding friends in parliament. In the past Kirsti and I had entertained many present members of parliament at our home in Oregon. We knew that there were many members whose sympathies inclined toward America and the American Finns.

In spite of all my confidence, however, it was an uphill battle, and at times I ran into a stone wall, and even felt that I must fail. But I pushed on anyway.

Fortunately, the founding members of the Society included many prominent Finns.

Among these was a member of parliament, Reino Paasilinna, who had at one time been the press attaché of the Finnish embassy in Washington.

next page

Finns place in Grand Prix

Track & Field Meets

HELSINKI, June 29. **MEN:** 800 Meters: 2. Ari Suhonen, 1:45.08 Javelin: 1. Seppo Rätty, 268-4 2. Tapio Korius, 267-8.

WOMEN: 400m Hurdles: 2. Tuija Helander-Kuusisto, 55.66 Javelin: 2. Tiina Lillak.

(American Finn Robert Kempainen was 13th in the 10,000m Run on 28:36.37.)

OSLO, July 2. **MEN:** 800 Meters: 3. Ari Suhonen, 1:45:16

5000m: Vesa Silvonen, 13:50.99.

WOMEN: Javelin: 4. Tiina Lillak, 206-3. Long Jump: 3. Ringa Ropo, 21-10 3/4.

STOCKHOLM, July 3. **MEN:** 4. Esko Parpala, 1:46.27 1500m: 6. Jari Venäläinen, 3:38.67 Long Jump: 5. Jarmo Karna, 25-10 Javelin: 4. Seppo Rätty, 265-6. 6. Tapio Korius, 263-11.

Premier Holkeri backs plans for new nuclear station

Prime Minister Harri Holkeri has said in a press interview that he hopes a decision to build a new nuclear power station in Finland will be taken after the next general election in 1991. It was the Conservative premier's first clear statement of support for more nuclear power.

The program of the present coalition government pledges unambiguously that there will be no expansion of nuclear generating capacity.

But Prime Minister Holkeri has now made it clear that he intends to lay the groundwork for the next government to make a prompt decision.

Finland has four nuclear power generating units, two at Loviisa in eastern Finland and two at Olkiluoto on the west coast. Last year they accounted for a third of all electricity generated in Finland.

Leading political parties ap-

peared to be favouring the construction of a fifth nuclear power station until the Chernobyl accident transformed public opinion overnight.

Recent opinion polls indicate that nuclear power has now regained about the same level of support in Finland as it had before Chernobyl.

At the same time, revised predictions of electricity consumption indicate that demand will exceed supply within five years, even if all new conventional power sources now under planning proceed on schedule.

The Conservative Minister of Trade and Industry, Ilkka Suominen is another declared supporter of nuclear power. Leading figures in the other main government party, the Social Democrats, continue to show more reservations about reviving the nuclear issue.

FINNFACTS

RUTLAND, MASS - There will be a meeting on Thursday, July 20, at Sovittaja.

A pot luck supper will begin at 6:30 p.m. with Katy Heiniluoma and Grace Anderson as hostesses. A-K will bring cold dishes, L-Z hot dishes.

The meeting will begin at 7:30. Mary Jane McKenna, R-Holden, our representative in Boston, will be with us to answer questions on legislation in general and the Cohn Bill in particular.

The Cohn Bill, which recently passed the House, protects watershed land and could seriously affect Demond Pond and surrounding property.

Her husband Bill, who handles our liability insurance, will also attend to answer any questions on our present policy.

Her attendance is dependent upon the Mass. House adjourning on Wednesday as scheduled. Should she be detained in Boston and unable to come here, she promises to meet with us some other time soon.

Looking back

The Pancake Breakfast and Fair in June was our most successful ever.

Thanks to everyone who worked and contributed to make this enjoyable event possible.

Raffle winners were Victor Williamson, Food Basket; Alice Ohristo, Food Basket; Jennie Johansson, Afgan donated by Barbara Day; Sue Johnson, TV donated by Dave & Auli Lyra; Nancy Austin, \$10.00; Viola Carroll, two BBQ tickets; and Lillian Pride, \$5.00.

June 22 Meeting - It was voted to award five \$300 scholarships at the August Barbeque.

It was voted not to hold Family Day this year as a committee

could not be found to work on that date in July.

The August 20 Barbeque plans were discussed. We are in good shape with committees all set up.

Pentti Rantala is in charge of the raffle. Prizes will be solicited by Pentti, Auli Lyra, Hilka Hagman, and Barbara Fuller. Donations may be given to the committee or brought to the barbeque.

Tickets at \$5.50 are available by contacting Bob Belden at 842-8468. Reserve early since tickets usually sell out a few weeks before the event and are not available at the barbeque.

Thanks to George and Bea Oja for the beautiful Finnish poster hanging in the dining room.

Thanks to Norma Belden, Alice Salmonson, and Sue Johnson, hostesses of the June meeting.

Many thanks, also, to Dave Johnson for washing and waxing our dance floor.

Welcome to our new members Barbara Evans of Clinton and Joy & Bob Anderson of Whitinsville.

Rockin' Richard's Dance Classes every Wednesday during the summer are in full swing. 42 people last week. Come and bring your friends, 7:30 to 9:30 p.m. No charge. Informal. Lots of fun.

Miriam and Elmer Suomu represented the Finnish-American

Club of Rutland at FinnFest in Seattle.

Looking ahead

On Tuesday, August 1, and Wednesday, August 2, a basketball team from Finland will be playing the Worcester Counts at the Centrum.

The Finnish team (sponsored by Saab) will be in the U. S. to play in five cities, Worcester being the first. We are working with the Worcester team to arrange a group discount for tickets.

If possible we would like to entertain the Finnish team and hopefully go as a group to the Tuesday night game.

However, information on their availability and schedule has been very difficult to come by. Hopefully at the meeting we'll have more information.

Any questions, call Barry and Katy at 928-4428.

Dance Committees

July 15-Nils Lundin: Eva and Henry Hirvi, Ann Gwyther, Muriel Heiniluoma, Elna Berube, Alma Letourneau, Maila and Donna Wiinikka, Lorraine and Ralph Dahlquist, Pentti Rantala, Helli Riutankoski, and Arthur Swan.

July 29-Elliot Lockwood: Walter and Betty Kauppila, Andy and Ruth Johnson, Paul and Ruth Swan, Eino and Barbara Maki, Allan and Linda Wiinikka, and Don and Judy Leombruno.

Our sincere sympathy is extended to the family of Paul Pawelski who passed away recently. We also extend our sympathy to Tynne and Ed Mattson whose daughter-in-law passed away recently.

Barry and Katy

of Eino Friberg's Kalevala

After living in the United States, he was all too aware of the incomplete and often inaccurate images of Finland projected to North Americans. He did much of the leg work required to present the money bills to parliament.

To his great credit, our third and last money bill, which was submitted in the fall of 1988, was signed by 124 members of the parliament.

As of today, the Finnish parliament has presented the Society with three separate grants to finance the *Kalevala* project, which has involved translation, editing, publishing, and donations and distribution, both in North America and world wide. The grants have totalled 450,000 Finnmarks, or well over \$100,000.

Publication has been handled by Otava, the second largest publishing house in Finland. Professor Heikki A. Reenpää, Otava's chairman of the board, is also a founding member and the vice president of our own board of directors.

Those who have seen the book will agree that it conforms to the highest standards of the bookbinder's art.

We have assured parliament that we will distribute Friberg's

American English translation of the *Kalevala* world-wide. The Society will furnish an adequate number of books to Helsinki University which will present a copy to representatives of universities attending the university's 350th anniversary celebration to be held in 1990.

These various actions of the Society will provide the widest global distribution of the *Kalevala* ever translated.

The Society has been fortunate to have the president of Finland as a patron.

In the spring of 1988, Eino Friberg presented the first copy of the book to President Mauno Koivisto.

The book has been presented also to President Ronald Reagan and to His Holiness, Pope John Paul II.

We have already donated and shipped the book to hundreds of public libraries and universities throughout North America, and we plan to continue the effort.

I have also been involved in arranging a *Kalevala* Reading Project for several schools in America.

Students participating in the Project read the *Kalevala* as a class study project, with the Society donating the books to

the school's library.

We intend eventually to appoint regional and state directors who will work with the Society to expand the project throughout North America.

Our working plans consist also The Finnish Institute Program at East Texas State University in Summer 1990.

The purpose of this project is to establish an initial study program about Finnish culture, geography, and people in the United States.

This object would accomplish a three fold mission.

First, it would create more interest about Finland in the United States.

Second, it would introduce much more of the Finnish culture into American life by way of the classroom teacher.

Finally, it would create a much greater understanding between our two people.

In order to more fully understand the *Kalevala* or any other great piece of Finnish literature one must understand much more about Finland.

Working with the present teachers and offering a college graduate course on this subject would greatly expand the drawing pool of information on this subject and greatly influence

the desire on the American part to read great works of Finnish literature.

This greater understanding will only come through a deeper knowledge and understanding of the Finnish people.

I am very enthusiastic about our Society, now that we have the support of the Finnish parliament.

Through non-profit operations, we may hope to bring Finnish literature to the wider attention of the North American public.

This in turn should help open up normal commercial channels for the future dissemination of Finnish literature in the English-speaking world.

For example, the Society already has signed a contract with the University of Illinois Press in which the university has all exclusive rights to sell and distribute *The Kalevala* to the trade in North America.

The Society is already proceeding with the next item on its agenda.

We will publish another new English translation of a Finnish literary classic: Aleksis Kivi's *Seven Brothers*.

The translation has been completed, but parliament has not yet been approached for funding.

We have appointed Raivaa Publishing Company, P.O. Box 600, Fitchburg, Massachusetts, 01420-0600, USA, as our National Representative for the Society, where all the books storage and shippings will be handled.

And The Finnish American Literary Heritage Foundation, Post Office Box 1838, Portland, Oregon 97207, as our Regional Representative.

Mr. Michael Cunningham, P.O. Box 155, Mineola, Texas 77573, has been named as a National Director for the Read the *Kalevala* Project.

I wish herewith to extend an open invitation to everyone, Finn or non-Finn, who is interested in being involved with or affiliated with the Society. Please write to me and express your interest.

John O. Virtanen, President
Finnish North American
Literature Society
Post Office Box 4
SF-20541 Turku, FINLAND

The Kalevala: Epic of the Finnish People, translated by Eino Friberg, is available for \$45.00 plus \$2.50 postage & handling (Mass. residents add \$2.25 sales tax) from RAIVAAJA, P. O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

Tulevia tilaisuuksia

Raivaaja lomalle

Raivaaja ei ilmesty heinäk. 26. eikä elok. 2. p:nä henkilökunnan kesälomien johdosta. Lehti ilmestyy tavalliseen tapaan elok. 9. p:nä.

Konttorimme on myös suljettuna loman aikana ja lisäksi perjantaisin elokuun aikana.

Kahviaiset ja tanssit keskiviikkoiltaisina heinäk. 5. - elok. 30. klo 8 Kaleva Huvilalla, Fort Pond, Lancaster. Kaikki tervetulleita!

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, heinäk. 22. p:nä klo 9 - 12 yöllä. Dori Wells Duo takaa tahdin. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

Kalkkuna-päivällinen sunnuntaina, heinäk. 23. p:nä klo 12 - 1:30 ip. Kaleva Huvilalla, Fort Pond, Lancaster. Sponsorit Kalevan Naiset. Koko perhe mukaan!

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, heinäk. 29. p:nä klo 8 - 12 yöllä. Hi-Lites soittaa. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

Tanssit Sovittajan Puistossa Rutlandissa lauantaina, heinäk. 29. p:nä klo 8 - 12 yöllä. Elliot Lockwood huolehtii musiikista. Järjestäjä FACR. Kaikki tervetulleita!

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, elok. 5. p:nä klo 8 - 12 yöllä. Hi-Lites soittaa. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

Bussi "Talkootansseihin"

Maynardista järjestetään bussikuljetus Fitchburg State Collegessa esitettävään suomalaisen musiikinäytelmä "Talkootansseihin". Bussi lähtee Union Congregational kirkon takaa keskiviikkona, elok. 23. p:nä klo 5:30 ip. Lisätietoja saa ottamalla yhteyden Roy Helanderiin (508) 897-9455.

JOYCE I. HANNULA CFP
Personal Financial Planner

79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473

874-0629 or 832-6368

IDS

Fitchburg ja ympäristö

Dawn M. Hannula

TEWKSBURY - Insinööriksi opiskeleva Dawn M. Hannula, joka on huomattavien Yhdysvaltain yliopisto-opiskelijoiden järjestön (Outstanding College Students of America) jäsen on valittu kaudelle 1989-1990 tämän järjestön johtoon. Hänet mainitaan myös Dean's Book of Engineers-nimisessä kirjassa.

Syksyllä Dawn aloittaa kolmannen vuotensa Texasin y-

liopistossa.

Hannula valmistui Tewksburyn High Schoolista kunniamaininnoin ja sai Presidentin ja kuvernöörin palkinnot. Hän oli luokkansa priimus, jolle myönnettiin koulussa useita stipendejä.

Dawnin vanhemmat ovat herra ja rouva David Hannula, Tewksbury ja hänen isoisänsä on Toivo Hannula, East Templeton.

Huovinen esitelmöi ruotsinsuomalaisista

Ruotsinsuomalaisten yhdistysten pääsihteeri Sulo Huovinen, joka on perehtynyt suomalaissiirtolaisten elämään Ruotsissa saapuu Fitchburgiin heinäkuun 29. päivänä kertomaan tälläkäläisille suomalaisille yhdistysten toiminnasta Ruotsissa.

Finnish American club of Saima järjestää tuona lau-

taina kello 2:00 p.m. Saiman puiston clubirakennuksessa tilaisuuden, jonne kaikki kiinnostuneet ovat tervetulleita kuuntelemaan, mitä Sulo Huovisella on kerrottavana. Tilaisuuteen on vapaa pääsy ja esitelmän aikana on kahvitarjoilu.

Suuret maastamuutot ovat

aiheuttaneet sen, että erilaisissa suomalaisyhteisöissä Ruotsissa on yli 50,000 jäsentä.

Tukholmasta kotoisin oleva Huovinen saapuu Fitchburgiin Seattlesta, FinnFestiltä, jossa hän myös esitelmöi ruotsinsuomalaisten siirtolaisten asioista.

Uudet postimerkit

Kuva-aihe: 1.90 mk postimerkeissä on kuvattuna lumileopardi (Panthera uncia).

2.50 mk postimerkki esittää kalliolla seisovaa kierteissarvivuohta (Capra falconeri).

omistukseen vuonna 1919.

Eläinvalikoima monipuolistui Korkeasaarella vasta toisen maailmansodan jälkeen. Tällöin kiinnitettiin entistä enemmän huomiota eläinten valintaan ja oleskelutiloihin.

Etupäässä valittiin eläimiä, jotka olivat luonnossa uhanalaisia ja viihtyivät Suomen ilmastossa. Saarelle rakennettiin uusi karhulinna, apinatalo, kissalaakso ja lukuisia lintuhäkkejä.

Nykyinen Korkeasaaren alue on 23 hehtaaria ja siellä on lähes 1000 eläintä, joista suuri joukko on uhanalaisia lajeja mm. lumileopardi, pikkupanda ja metsäpeura.

Korkeasaaren maasto on osaltaan myös vaikuttanut lajivalikoimaan. Kallioisel-

le saarelle sopivat hyvin vuoristovuohet, joiden joukossa on monta harvinaista lajia mm. kierteissarvivuohi.

Satavuotias Korkeasaaren eläintarha elää suurten muutosten aikaa. Uudisrakentamisen yhteydessä eläintarha jaetaan ns. eläinmaantieteellisiin alueisiin -Euraasia, Pohjois-Amerikka, Etelä-Amerikka, Afrikka ja Australia. Kukin osa-alue tulee esittelemään oman maanosansa eläimistöä, jolloin katsojalle jää monipuolisempi kuva maapallomme eläinlajeista.

Korkeasaaren käy vuosittain tutustumassa 350,000 henkeä.

Kirkollisia

Bethel-Seurakunta

Suomenkielinen radiohartaustaus Hyvät Uutiset lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280 Fitchburg klo 8:45.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toimii Taimo Majalahti, puh. 345-4264.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St.

Lähetysseurakunta

Sunnuntaina klo 8:30 aam. radiohartaustaus New Life asemalta 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 aam. Pastori George L. Cory saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehutarjoilu. Klo 10:45 aam. pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina klo 7:00 ill. aikuisten kuoroharjoitus. Klo 7:30, viikkoillan hartaustilaisuus.

Messiah Luterilainen seurakunta

Sunnuntaina, heinäk. 23, klo 9:00 aam. Rukoushetki. Klo 9:15 aam. Sunnuntai koulu ja Raamattu tunti. Klo 10:30 Englanninkielinen jumalanpalvelus. Tänäpäin alkaa Mäntyrannan kesäraamattu-viikot. Klo 6:00 ill. Virkakunnan kokous Mäntyrannassa Leo Ross'n huvilalla.

Keskiviikkona, heinäk. 26, klo 7:30 "Galilea"-ilta Mäntyrannassa. Pastori Hintze.

Meksikolle tarjous velan anteeksiannosta

Pankit ovat valmiit antamaan anteeksi 15 biljoonaa dollaria Meksikon ulkomaisesta velasta, kertoi yhdysvaltalainen pankkilähde viime viikolla. Meksikko ei toistaiseksi ole ilmoittanut hyväksyykö se tarjouksen, johon sisältyy ehtoja.

Meksikko on kolmannen maailman toiseksi velkaantunein maa Brasilian jälkeen. Sen ulkomaanvelka on kaikkiaan noin 107 biljoonaa dollaria.

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittioita uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Kaikenlaisia vakuutuksia . . . Puhutaan Suomea

NIEMI INSURANCE AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu

KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO

KODINOMISTAJIEN

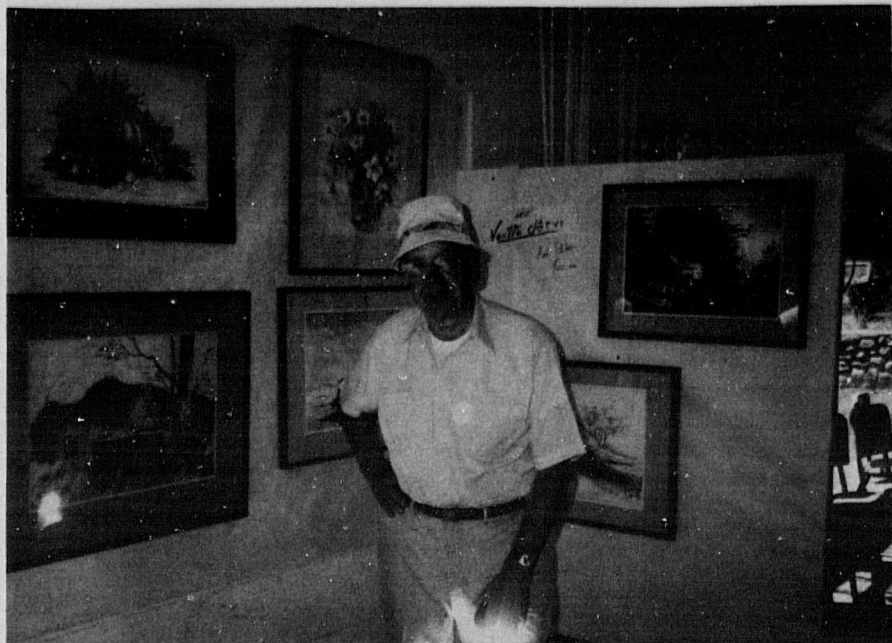
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Kesäjuhlien kuvasatoa

Kesäjuhlien taitelijaksi oli valittu fitchburgilainen Voitto Järvi.

Veikko Honkala soitti iltapäivätanssit.

Saiman Puistossa kesäk. 30. ja heinäkuun 1. ja 2. päivinä pidetyt Finnish American Club of Saiman ja Raivaajan yhteiset Kesäjuhlat saivat lähes 1500 juhluvierasta urhei-

lemaan, tanssimaan, nauttimaan kana-ateriaa ja kuuntelemaan suomalaista kulttuuriohjelmia.

Tällä ja seuraavalla sivulla kuvia päivien tapahtumista.

Workers' Credit Unionin sponsoroima Bernhards' Bavarian Band tarjosi taustamusiikkia ruokailijoille.

Nils Lundinin trio huolehti lauantai-illan tanssimusiikista.

Tanssit

Saiman Puistossa

Launtaisin klo 8 - 12 yöllä

D. Wells Duo

heinäk. 22 p:nä

Hi-Lites

heinäk. 29 p:nä

Hi-Lites

Elok. 5 p:nä

Kaikki tervetulleita!

Finnish American Club of Saima

Kalkkuna-päivällinen

Sunnunt., heinäk. 23 p.
klo 12 - 1:30 ip.

Kaleva Huvila
Fort Pond, Lancaster, MA
Täydellinen ateria
Aikuiset \$5.75 Lapset \$2.00
Sponsori: Kalevan Naiset

Tanssit

Sovittajan Puistossa
Finn Park Road
Demond Pond, Rutland, MA
Lauantaina, heinäk. 29 p.

Elliot Lockwood soittaa

Virvokkeita

Finnish American Club of Rutland
(F.T.S.S.)

99. toimintavuotemme

WIN A DIAMOND!!

FROM WORKERS' CREDIT UNION

STOP IN AT ANY WCU OFFICE

AND REGISTER TO WIN!!

Just one of the ways we'll celebrate our
75th Anniversary in 1989.

No Purchase Necessary

No cash value substitute for diamonds or settings.
Must be at least 18 years of age to register.

In Touch with You.
for Over 75 Years

WCU

WORKERS' CREDIT UNION

815 Main Street, Fitchburg 345-1021 • 40 Fairmount Street, Fitchburg 343-5810
313 Pleasant Street, Gardner 632-9200 • 12 N. Main Street, Orange 544-2188

Urheilukilpailut kiinnostivat kaikenikäisiä.

Ruokajonossa oli mukavaa vaihtaa kuulumisia toisten nälkäisten kanssa.

No, mitenäs tässä oikein käy? Kukahan pääsee maaliin ensimmäisenä?

Kansantanhuryhmä Revontulet viihdyttivät paviljongin varjossa.

Klubirakennus täyttyi innokkaista kuulijoista.

Tämä vanhempiensa seurassa juhlimaan saapunut pikku mies päätti vetää väillä pikkunokoset.

EXPERIENCE THE DIFFERENCE HUHTALA OIL CO. MAIN STREET, EAST TEMPLETON

- LOCALLY OWNED
- OUR THIRD GENERATION
- 7 OIL DELIVERY TRUCKS
- 13 LICENSED TECHNICIANS
- 24 HOUR BURNER SERVICE
- 43 YEARS OF DEPENDABILITY
- AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
- NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME

LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS

FUEL OIL
CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

Quality Gifts

Iittala Crystal
Royal Copenhagen
Arabia Dinnerware/ Finish Novelties

Special Introductory Offer:

PAULIG Finish Coffee ~~\$4.95~~ \$2.95 for a short time only

and other quality gifts which say you care to give the best.
Peterborough Plaza - Route 101 - Peterborough, NH 603-924-9551

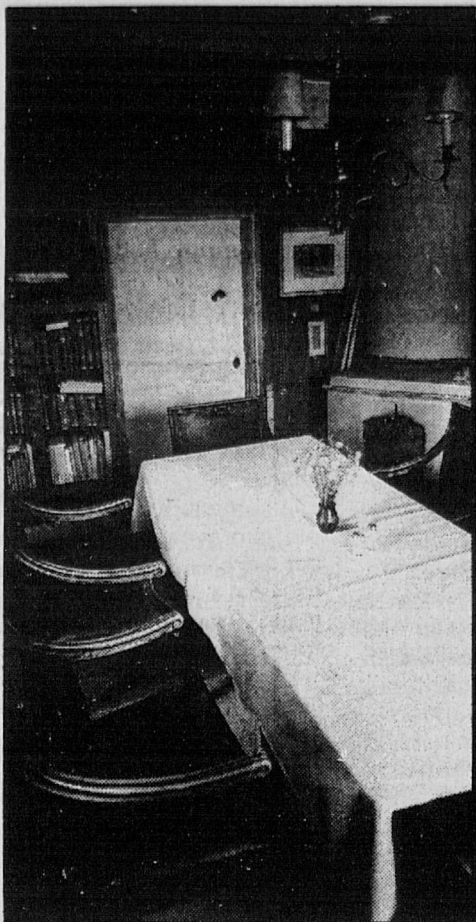
**NORDIC
IMPORTS**

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

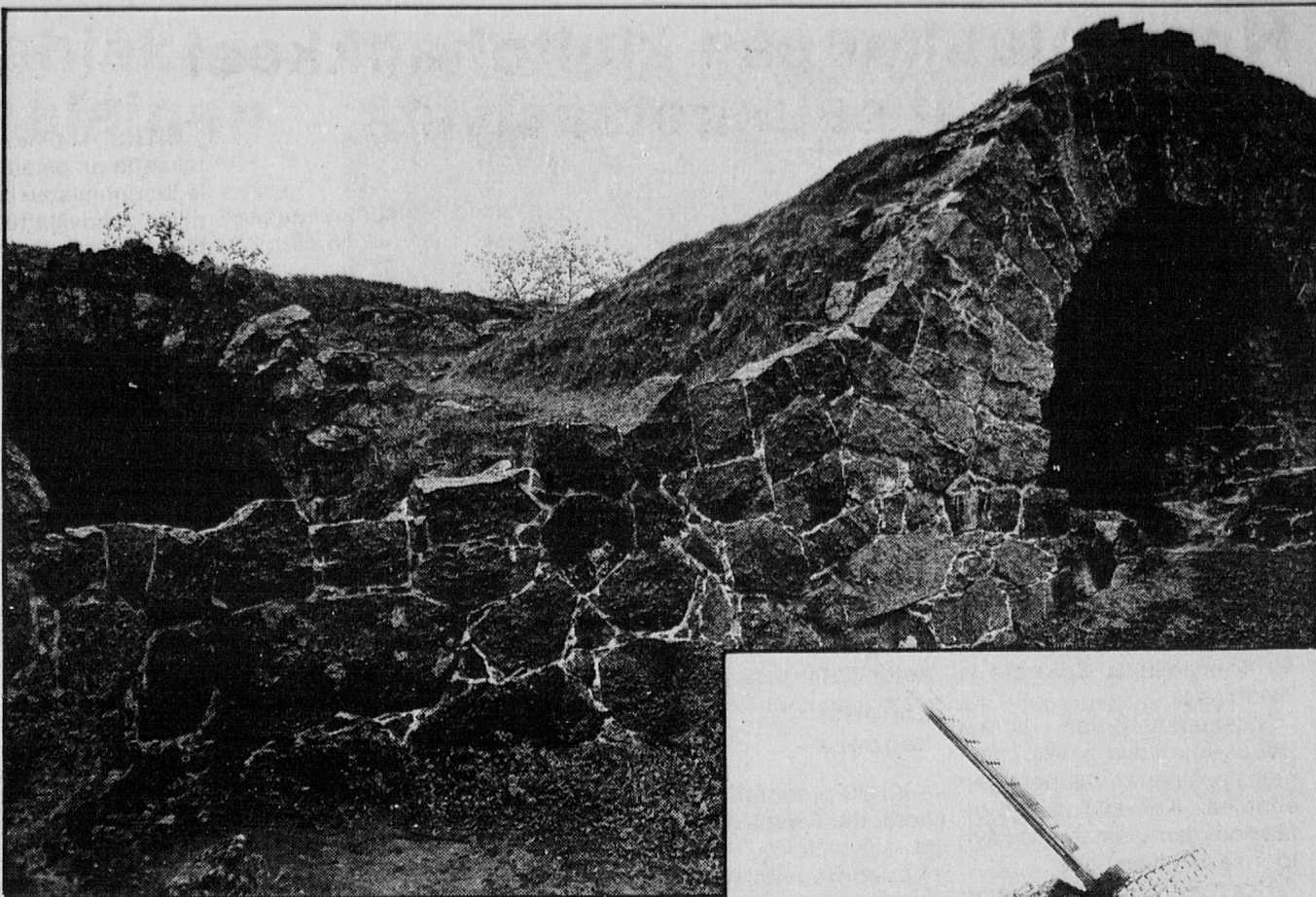
Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

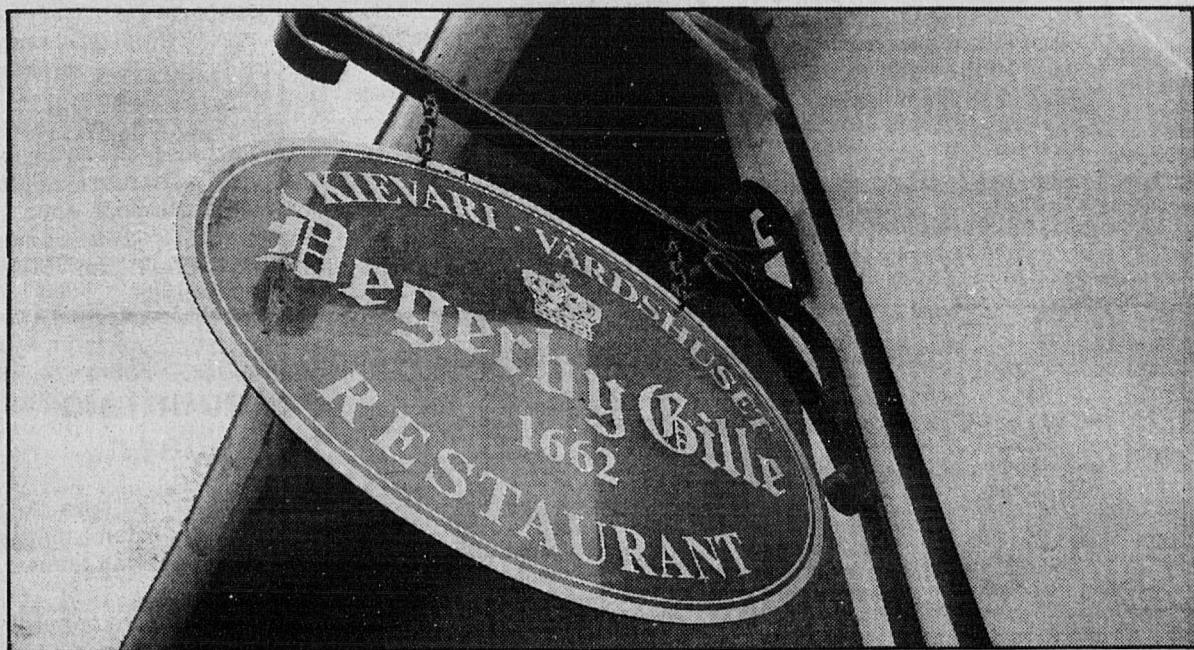
69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

Kustaa III yöpyi Degerbyn rusthollin kuninkaankamarissa.

Ungernin ja Rosenin sammaloituvilla linnoituksilla.

Kaikki alkoi Degerby rusthollista.

Myllyharjub tuulimyllyä on pidetty Loviisan vertauskuvanakin. Kukkukiven näkötornia lähellä sijaitseva tuulimylly on jätetty muistoksi ajoilta, jolloin propelleja viuhui paikalla useampiakin.

Mennyt Loviisa on ehtinyt olla

Kahden suurvallan kuningatarkaupunki

Alussa, vuonna 1743 oli Degerbyn rustholli, ratsutila.

Ruotsi-Suomi oli Turun rauhassa menettänyt Venäjälle Haminan, Savonlinnan ja Lappeenrannan. Tarvittiin uusi, sotilaallisestkin tarkoitukset täyttävä tulli kaupunki rajan pintaan.

18 kilometriä rajasta oleva uusi rajakaupunki sai nimekseen Degerby.

Kaupungista tuli Kyminkartanon läänin hallinnollinen keskus. Haminan kauppiaat siirtyivät joukolla Loviisaan. Ruotsin vallan loppuaikoina Loviisa oli Suomen kuudenneksi suurin kaupunki.

Kuningas Adolf Fredrik kävi tutustumassa uuteen rajakaupunkiinsa vuonna 1752. Sa-

malla nimi vaihtui kuningatar Lovisa Ulrikan mukaan nykyiseen muotoonsa.

Ungernin ja Rosenin linnoituksia alettiin rakentaa. Työt kuitenkin keskeytettiin, kun Viaporin rakentaminen muodostui tärkeämmäksi.

Myös merilinnoitus rakennettiin Svartholmaan, Viaporin

kanssa merelliseksi puolustusketjuksi uhkaajia vastaan.

Venäläiset tulivat

Venäläiset valtasivat Loviisan vuonna 1808. Svartholman linnoitusta päästiin pommittamaan maalta. 750 miehen ja 94 tykin linnoitus antautui kuukaudessa.

Suomen siirryttyä osaksi Venäjään Loviisa alkoi menettää merkitystään. Svartholman linnoituskin muutettiin vankilaksi, jossa viruivat muunmuassa tsaarista vastustaneet aatelmiehet.

Englantilainen laivasto-osasto valtasi Svartholman vuonna 1855. Samoihin aikoihin kauppias Sundmanin halkovaja syt-

tyi tuleen.

Vaikka palo johtui ilmeisesti enemmänkin huolimattomasta piipasta kuin englantilaisista, roihusi koko kaupunki kahden päivän aikana maan tasalle.

Jälleenrakennustyö nieli rahat niin, ettei Loviisan mahtavaa kauppalaivastoa enää pystytty uusimaan. Samaan aikaan tulivat höyrylaivat, ja Loviisa oli syrjäytetty satamansa osalta. Viimeisen silauksen tilanteelle antoi Helsingistä Pietariin rakennettu rautatie, joka jäi kauaksi Loviisasta.

Kylpylän nousu ja tuho

Lääninarkkitehti G. Th. Chiewitzin kädenjälki näkyy kaikkialla Loviisassa. Chiewitz on suunnitellut Loviisan torin ympäristön lähes kokonaan, Ra-

tihuoneineen ja kirkkoineen. Mahtava tiilikirkko valmistui palon jälkeen vuonna 1865.

Degerbyn ratsutilan vanha päärakennus aina vuodelta 1662 on yhä pystyssä. Sepänkujan varrella vanhassa kaupunginosassa sijaitsevassa talossa toimii mainio klubiravintola.

Esillä ovat lukuisten vanhojen tavaroiden lisäksi muunmuassa arvokas rahakokoelma, viidentoista kuningattaren ja kolmentoista kuninkaan taulut.

Adolf Fredrikin poika Kustaa III asui talossa kaksi kuukautta vuosina 1789-80. Sen jälkeen talossa on ollut jonkin aikaa historian pyörteissä muunmuassa kolera- ja lavantautisairaala, koulu, raatihuone ja museo. Talon muistoja vaalii Degerby Gille-yhdistys.

Norsunluukaupan kieltohankkeet kiihdyttävät salametsästystä

Salametsästäys uhkaa saattaa afrikannorsun sukupuuton partaalle. Vuosina 1982-88 on tuhottu yli kolmasosa koko afrikannorsukannasta.

Luonnonsuojelujärjestöjen ponnistukset norsunluukaupan kieltämiseksi ovat vain entisestään kiihdyttäneet salametsästystä.

Kansainvälinen afrikannorsutyöryhmä kokoontui äskettäin pohtimaan hätätoimia norsun pelastamiseksi Botswanassa.

Norsuja on jäljellä enää noin 625,000 -vuonna 1970 niitä oli vielä lähes kaksi miljoonaa.

Suurimmat jäljellä olevat norsukannat elävät Sudanissa, Tansaniassa, Zaireissa ja Sambiassa.

Salametsästyksen lisäksi Saharan jatkuva aavikoituminen on kaventanut norsujen elintilaa. Kasvava väestö ottaa norsujen asuinalueita käyttöönsä viljelysmaaksi.

Norsujen lukumäärä pienee vuosittain 70,000:lla. Nykyisellä vauhdilla norsukanta romahtaisi puoleen joka kymmenes vuosi.

Salametsästäjien teurastukselta eivät säästy edes Keni-

an Tsavon tai Serengetin luonnonsuojelualueiden norsulaumat.

Norsunluun suurta kysyntää tyydyttääkseen salametsästäjät käyttävät apunaan automaattiseiteja ja jeepejä.

Laitonta kauppaa

Yli 80 prosenttia maailman norsunluukaupasta on laitonta.

Laiton norsunluu on kulkeutunut markkinoille lähinnä Japanin ja Hong Kongin kautta.

Norsunluun markkinahinta hipoo tänä päivänä jo tuhatta markkaa kilolta.

Japani on tähän asti ollut suurin norsunluun käyttäjä.

Maailman norsunluukaupasta Japanin osuus on ollut 40 prosenttia.

Kansainvälisen painostuksen takia Japanin hallitus on nyt kieltänyt norsunluuaineiden maahantuonnin.

Päätös astui voimaan kesäkuun 15. päivänä.

Samoin Japanin hallitus kielisi tuomasta maahan käsittelemätöntä norsunluuta, joka ei ole peräisin laillista kauppaa harjoittavista Afrikan maista.

Päätösten todellista tehokkuutta on kuitenkin mahdollista tietää, onko esine valmistettu laittomasti vai laillisesti hankitun norsunluusta.

WWF vetoaa myös matkailijoihin, jotteivät nämä ostaisi tuliaisiksi norsunluuesineitä.

Tavoitteena uhanalaiseksi julistaminen

Äskettäin kokoontui niin sanottujen CITES -maiden afrikannorsutyöryhmä Botswanassa pohtimaan hätätoimia norsun suojelemiseksi.

CITES -sopimuksen tarkoituksena on estää uhanalaisilla luonnonvaraisilla lajeilla tai niistä tehdyillä tuotteilla käytävä kauppa.

Sopimuksen on allekirjoittanut lähes 100 valtiota, Suomi mukaan lukien.

Kansainväliset luonnonsuojelujärjestöt aloittivat maaliskuussa norsujen suojeluhankkeen, jolla yritetään kerätä 70 miljoonaa markkaa.

Nelivuotinen suurhanke keskittyy 40 tärkeimmän norsukannan suojelemiseen.

Järjestöjen tavoitteena on koko norsunluukaupan kieltäminen kansainvälisillä sopimuksilla. Taloudellisia menetyksiä korvattaisiin tarjoamalla apua laillista norsunluukauppaa harjoittaville Afrikan maille.

Ikävä kyllä, suojeluponnistukset ja kaupan mahdollinen kieltäminen ovat vain kiihdyttäneet salametsästystä.

CITES-maiden ensi loka-kuun kokouksessa afrikannorsu on määrä luokitella uhanalaiseksi lajiksi.

Käytännössä päätös johtaisi norsunluukaupan täydelliseen kieltoon.

Suomen uutisia

YK-miehiä ei päästetä Etelä-Afrikkaan

Ulkoministeriö on evännyt suomalaisilta Namibiassa palvelevilta YK-miehiltä mahdollisuuden lomailua Etelä-Afrikassa.

Ulkoministeriön mukaan ei ole suotavaa, että suomalaiset vierailisivat Etelä-Afrikassa, vaan Suomi pyrkii rajoittamaan yhteyksiä maahan maan rotusortopolitiikan vuoksi.

Ministeriön mukaan kielteen kanta tehtiin sotilaille selväksi jo ennen Namibian matkaa.

Kuivuus vaivaa

Kevään ja kesän jatkunut kuivuus alkaa jo vaivata pihaturmia ja viljasatoakin Etelä- ja Keski-Suomessa. Lisäksi perunasato on jäämässä heikoksi. Kevätvehnä on kärsinyt pahoja vaurioita, samaten kuin ohra.

Koska luonnon omaa sadetta ei ole tullut, ovat viljelijät yrittäneet sadetusta, mutta siitäkään ei ole enää apua.

Helteiden takia metsämarjat kypsyvät noin pari viikkoa ennen normaalia.

Kulttuuritalo suojellaan

Helsingissä sijaitseva Alvar Aallon suunnittelema kulttuuritalo suojellaan valtioneuvoston päätöksellä.

Kulttuuritalon rakennuttivat suomalaiset kommunistit ja kansandemokraatit vuosina 1955-58. Arvioiden mukaan kolmannes rakennustöistä tehtiin talkootöinä.

Kulttuuritalo remontoidaan perusteellisesti ja rahaa on varattu 56 miljoonaa markkaa.

Tampere rakentaa uuden asuntoalueen

Tampereen kaupunki on sopinut Tampella Oy:n kanssa alustavasti yhtiön tehdasalueen käytöstä.

Alueelle tulee uusi kaupunginosa, johon tulee kerrostaloasuntoja noin 10,000 ihmiselle.

Tampellan alueen pinta-ala on 26 hehtaaria aivan kaupungin keskustassa ja alueelle aiotaan kaavoittaa rakennusoikeutta 420,000 kerrosneliömetriä.

Kaikkea vanhaa ei kuitenkaan pureta, vaan joitakin vanhoja tehdasrakennuksia säilytetään.

Norsunluun tuleminen muotiin 1970-luvulla johti silmittömän salametsästyksen alkamiseen.

Roy Hamari - lahjakas amerikansuomalainen kuvanveistäjä

Amerikan manner on laaja ja suomalaisia harvassa, mutta supisuomalainen kuitenkin aina toisen suomalaisen vainuaa. Englanninkieleksi kääntymättömästä nimestä, vaikka väärinkirjoitetusta. Ympäristön esineistä, puusta, puuvillasta, villasta tai nahasta. Kasvojen muodosta tai hiusten väristä. Rauhallisesta myhäilevyydestä, luonnonläheisyydestä ja luonnonarvostuksesta.

Niin kävi nytkin heinäkuuisilla Kirpputorimarkkinoilla Massachusettsin Brimfieldissä. Antiikitavaroiden ja käytetyn rihkaman seasta pysäköintialueen laidalta löytyi Roy Hamari, minnesotalais-syntyinen kuvanveistäjä loistavine veistoksineen.

Roy on vakavissaan veistellyt puusta yli kymmenen vuotta upeita kotkia, karhuja ja muita eläimiä sekä intiaaneja ja heidän historiaansa ja henkimaailmaansa. Viimeiset kolme vuotta päätyökseen.

Lopullisen sysäyksen nyt 54-vuotiaan Royn taiteelle antautumiselle antoi ensimmäisen tosimelessä veistetyin karhunpentupatsaan menestys hyväntekeväisyyshuuto-kaupassa. Tekijän hämmästykseksi sen hinta kohosi 1,000 dollariin ja osoitti aloittelevalle taiteilijalle, että hänen kättensä töitä arvostettiin.

Tämän tunnustuksen kannustamana silloinen oppikoulun puu- ja metallityönopettaja kehitti taitojaan ja veisteli lisää eläinpatsaita. Samaan aikaan hän alkoi saada runsaasti tilaustöitä.

Seitsemän vuotta sitten Roy siirtyi vapaaksi taiteilijaksi kahdenkymmenenviiden vuoden opetusuran jatkoksi omistautuen taidoille, jotka hän jo linkkuveitsellä kaivertavana pikkupoikana oppi Minnesotan metsissä.

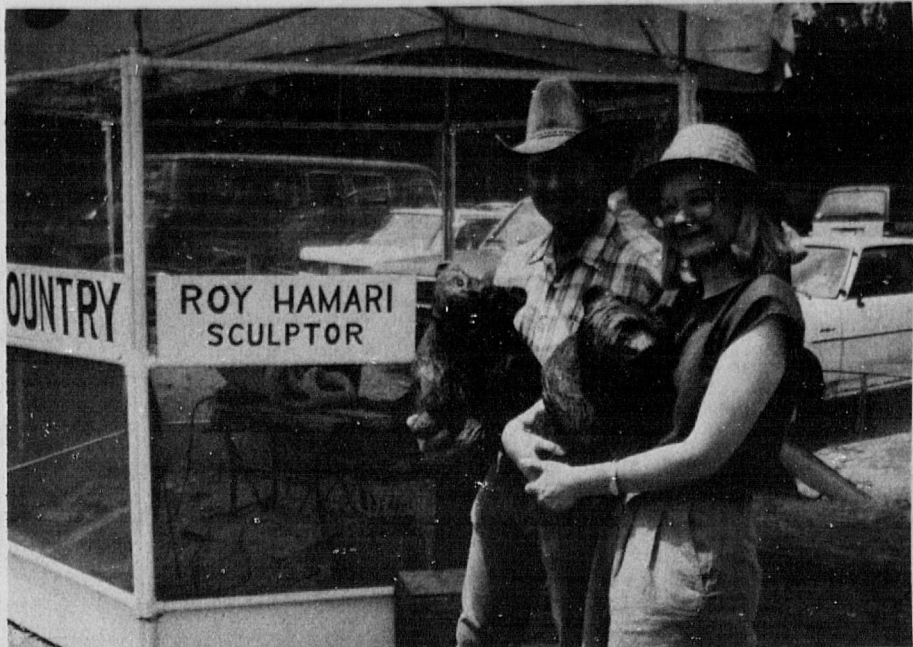
Varsinaista taidekoulutusta Roy ei ole saanut, mutta opiskellessaan Minnesotan yliopistossa hän oppi käsittelemään kuvanveiston eri materiaaleja. Kiviä erityisesti puu ovat hänen sydäntään lähellä. Nöyrästi Roy sanoo taidoistaan: "Minulla on Jumalta saatu lahja, josta olen hyvin kiitollinen. Yritän käyttää lahjaa parhaan kykyni mukaan".

Sähkötyöstökoneella Roy irrottaa ylimääräisen puun pölkkyistä ja sen sisältä astuu ulos ylväs otso, käärmettä raateleva kotka tai tanssiva intiaani. Patsas, joka pintakäsittelyn jälkeen kelpaa heinömmän edustuskodin tai juhlavammankin julkisen tilan koristeeksi, ja katseen vangitsijaksi.

Veistosten hinnat vaihtelevat 150:sta - 3,000:een dollariin valtaosa töistä pyörii sopuhinnoissa 200 ja 500 dollarin nurkilla.

Taiteilijan vaimo, Joyce, esittelee veistoksia Brimfieldin asiakkaille ja turvaa Royn työrauhan. Läpinäkyvässä koluksaan kirkkaan keltaisen aurinkokatoksen alla hän veistelee viimeisintä luonnostaan, joka hahmottuu iltapäivän kuluessa käärmeksi ja maakotkaksi.

Joyce, iloinen viiden aikui-

Kuvanveistäjä Roy Hamari ja kirjoittaja sylissänsä pari hauskaa karhunpentua ulkoilmastudion edessä tämänkesäisillä antiikkimarkkinoilla Massachusettsin Brimfieldissä.

sen lapsen äiti, hankin suomalaista sukujuurta, kertoilee Royn suurprojektista, yli kahdeksan metriä korkeasta Yhdysvaltain kansallissymbolista; lentävästä kotkasta, jonka veistämiseen virginialaisesta jalavasta kuluneen Roy'ltä noin puolitoista vuotta.

Nottoway -joen rannalla hollantilaisista jalavaruttoa poteva jättiläinen on Yhdysvaltain suurin jalava. Puun omistaja on sen lahjoittanut luonnon-

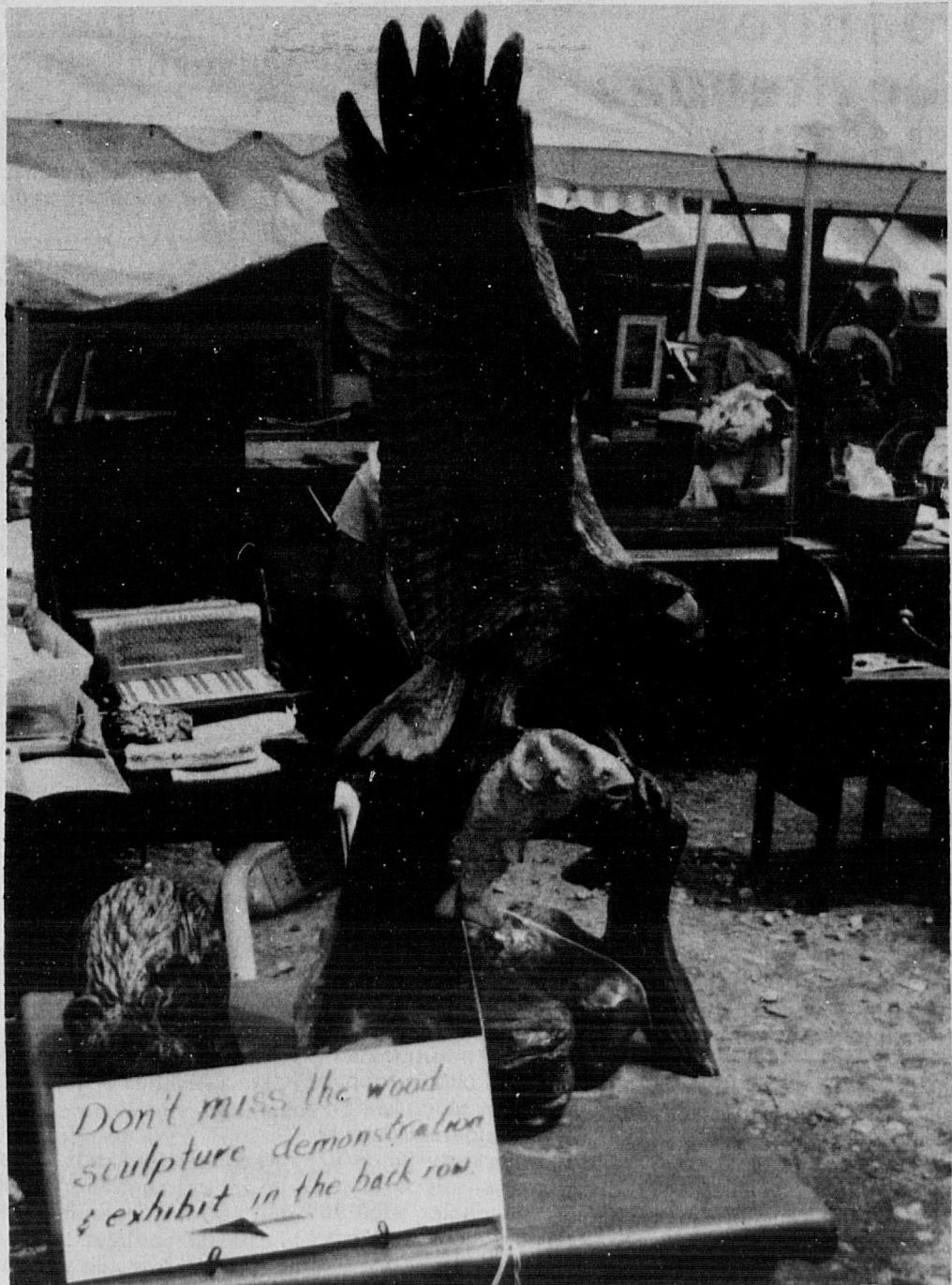
suojeleuyhdistykselle, jotta ainakin osa mahtavaa puuta säilytettäisiin jälkipolville. Jos rahoitus järjestyy, suurtyön toteutus alkaa tänä syksynä. Runsaan metrin korkuinen pienoismalli antaa vain aavistaa miltä lopullinen veistos tulee näyttämään - Henkeäsalpaavalta.

Valmistuttuaan tämä kotkaveistos, "Forever Free" sijoitetaan Washington, D.C:hin, todennäköisesti Smithsonian

Instuutin tiloihin koko kansan nähtäväksi.

Keskusteluhetken ja valokuvauksen jälkeen toivotan Roylle ja Joycille menestystä suomalaisille ikivanhassa puunkäsittelytaidossa. Jo esi-isämme Suomen lopuatomissa metsissä olivat taitavia veistäjiä, huonekaluntekijöitä ja rakentajia.

Marja Urponen

Tämä kalastava kotka toimi tienviittana ohjaten antiikkiyleisöä kentän perälle Hamarin taidegalleriaan.

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa
liittää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS ☐ UUDISTUS ☐

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$20.00, 6kk \$13.00, 3kk \$9.00
Ulkomaille 12kk \$24.00, 6kk \$17.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Suomirokki näytillä

"Rock is there any in? Finland" kysyy Suomalaisen musiikin tiedotuskeskuksen kustantama englanninkielinen vihkonen.

- Mukana on ollut myös ES-EK (Etsittävän säveltaiteen edistämiskeskus) ja tämä idea syntyi ihan tarpeesta. Suomalaisesta rokista ei ole ollut relevanttia tiedotusmateriaalia.

- Me emme pyri myymään mitään vaan kerromme mitä on tarjolla, selvittää suunnitelu- ja toimitustyöstä vastannut tiedotuskeskuksen produsentti Jari Muikku.

Pari viikkoa sitten julkaistu vihkonen on suunnattu ulkomaille niille tahoille, jotka työskentelevät musiikin parissa "portinvartijoina" eli esim. lehdistön ja radion musiikkitoimittajille. Tätä kautta suomalainen rocki tulee tunnetuksi laajemmaltiinkin.

Suomalaisen rokin tietopaketin tekstit on rustannut Juhon Juntunen ja mukaan on mahduttanut kiitettävän laaja otos suomalaisista rokin tekijöistä.

joista.

Vihkonen on tarkoitettu käytötavaraksi ja koska rokin elämäntapa on nopea ja tilanteet vaihtuvat, on jatkossa odotettavissa vain kahden vuoden välein samanlainen katsaus, tosin suppeampana.

us, tosin suppeampana.

- Ensimmäinen painos oli 5,000. Finnish Music Quarterly'n liitteenä lähetettiin noin parituhatta kappaletta, osa menee ulkoministeriön pressin kautta ja sitten henkilökohtaisten kontaktien välityksellä, selvittää Muikku.

Bändien lisäksi vihkosesta löytyy tietoa myös festareista, Lepakosta ja suomalaisista rocklehdistä. Tunnettujen roksanoittajien tekstejä on myös esillä.

myös esillä.

- Ei tämä mikään tyhjentävä ja ihmeellinen katsaus ole, mutta on se lähtökohta, mistä tutkia Muikku.

Sielun veljien omaperäisyydessä riittää ihmeteltävää ulkomaalaisillekin.

Freoniton muovitehdas Mikkeliin

Mikkeliin valmistuu alkuvuodesta 1990 Suomen ensimmäinen freonitonta vaahtomuovia tuottava laitos. Kahden lahtelaisen kalusteyrityksen käynnistämä tehdashanke säästää toteutuessaan vuodessa ilmakehää kymmenien tonniin freonipäästöiltä.

Tuskun tehdasalueelle Mikkeliin rakennettava otsoniyttävällinen vaahtomuovitehdas on ensimmäinen laatuaan Pohjoismaissa. Tuotannossa käytetään täysin uusia menetelmiä ja raaka-aineita, jotka eivät kuormita ilmakehän otsonikerrosta tuhoavilla CFC-yhdisteillä eli freoneilla.

Uudet raaka-aineet ovat kalliimpia kuin nykyisin käytettävät, mutta muiden valmistajien siirtyessä uusiin menetelmiin tulevat hintaerot tasottumaan, arvelevat tehdashankkeen vetäjät.

Freonittoman vaahtomuovin tekoon tarvittava tietotaito hankitaan suurilta kansainvälisiltä kemianteollisuuden yrityksiltä. Myös tehtaassa käytettävät laitteistot on hankittava ulkomailta, sillä Suomessa niitä ei valmisteta.

Tehdashanke maksaa noin 20 miljoonaa markkaa. Tuotantomäärästä ei vielä ole päätöksiä, mutta vaahtomuovia on määrä valmistaa paitsi tehdasta puuhavien huonekalu-yritysten Iskun ja Trendor Oy:n omaan käyttöön niin myös myytäväksi muille kalusteyrityksille.

Valtion omistama Oy Veikkaus Ab on hävinnyt Vantaan kihlakunnanoikeudessa kiistan lotto- ja veikkausvoittajille.

Suomen Pankki neuvoi hallitusta

Muistiossa suositellaan valtion menojen kasvun merkittävää hidastamista ja palkan korotusten painamista alas.

Suomen Pankki varoittaa, että jos suosituksia ei toteuteta, edessä on pitkä ja syvä lamakausi.

Pahimmassa tapauksessa työttömyys voi Suomen Pankin mukaan muutamassa vuodessa kaksinkertaistua ja kansantuotteen kasvu kääntyä laskuun.

Veikkaus hävisi

Veikkaus on aikoinaan perinyt liikaa arpajaisveroa voitoista ja oikeus velvoitti Veikkauksen maksamaan korvauskanteen nostajille noin puolitoista miljoonaa markkaa.

Kaikkiaan Veikkaus voi joutua maksamaan korvauksia noin 100 miljoonaa markkaa, jos kaikki voittajat nostavat kanteen Veikkausta vastaan. Riita saattaa kuitenkin pitkittyä huomattavasti, jos Veikkaus valittaa tuomiosta.

Raisiolta perunanjalostustehdas Neuvostoliittoon

Raision Yhtymään kuuluva Raisio Engineering toimittaa perunanjalostustehtaan Neuvostoliittoon. Tehdas valmistuu Etelä-Siperiaan ja aloittaa toimintansa syksyllä 1992. Sopimuksen arvo on 24 miljoonaa markkaa.

Ostajana on Suomen ja Neuvostoliiton väliseen kauppaan erikoistunut v/o Lenfintorg. Nyt solmittu sopimus on jo vuoden sisällä kolmas Raisio Engineering -yhtiön neuvostoliittolaisten kanssa tekemä perunateknologiakauppa. Viime kesänä Raisio sopi kaupoista Moskovaan ja Latviaan.

Solmittujen sopimusten arvo on yhteensä 66 miljoonaa markkaa.

Etelä-Siperiaan Jalutorovskiin nouseva tehdas valmistaa perunarakeita, -hiutaleita ja -lastuja.

Kone ostaa hissifirman Hollannista

Suomalainen Kone-yhtymä ostaa hollantilaisen hissiyhtiön Starlift B. V:n koko osakekannan. Pitkälle neuvoteltu sopimus yrityskaupasta on tarkoitus allekirjoittaa ensi viikolla.

Kone nousee kaupan jälkeen johtavaksi hissiyhtiöksi Alankomaissa ja vahvistaa näin edelleen asemiaan Euroopan talousyhteisön alueella.

Starlift B. V. on hollantilaisessa yksityisomistuksessa oleva hissiyhtiö, jonka

liikevaihto on noin 250 miljoonaa markkaa. Yhtiön palveluksessa on noin 700 henkilöä ja se toimii yksinomaan Hollannin markkinoilla.

Koneella on entuudestaan useita tytäryhtiöitä Euroopan talousyhteisön alueella. Yhtymän viime vuoden liikevaihdosta alueelta kertyi lähes 50 prosenttia ja myös henkilökunnasta puolet sijoittuu yhteisön alueen tytäryhtiöihin. Hollannissa Koneella on ennestään pienehkö hissien myynti- ja huoltotoimintaa harjoittava tytäryhtiö.

FINNEXPRESS

**FINNTASTIC GROUP FLIGHTS
FINNAIR SCHEDULED SERVICE**

WEEKLY DEPARTURES - WEEKLY RETURNS

LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM

**NEW YORK \$618 - SEATTLE \$649
LOS ANGELES \$699 - TORONTO \$655**

RULES AVAILABLE UPON REQUEST

**Money saving tax-free connections
from all other airports in North America**
- Business or Pleasure -

ALL YOUR TRAVEL ANYWHERE IN THE WORLD

FOR RESERVATIONS CONTACT:

TRAVEL HANSLIN SERVICE

40 East 49th Street New York, N.Y. 10017

Telephones:

212 832-8989 800 223-0567

"PUHUMME SUOMEA"

Suomen uutisia

Ulkomaalaisia käytetään halpatyövoimana

Suomessa on parhaillaan menossa pitkään keskusteltu ulkomaalaislain muut-

HELSEINKI

LOS ANGELES
1H 20MIN NONSTOP

SEATTLE
0H 50MIN NONSTOP

NEW YORK
1H 25MIN NONSTOP

TORONTO
1H 35MIN NONSTOP

LENINGRAD
0H 50MIN NONSTOP

MOSCOW
1H 45MIN NONSTOP

BUDAPEST
3H 55MIN VIA COPENHAGEN

WARSAW
1H 50MIN NONSTOP

VIENNA
3H 20MIN VIA BERLIN

PRAGUE
3H 40MIN VIA BERLIN

ISTANBUL
3H 40MIN VIA BERLIN

ATHENS
2H 15MIN VIA ATHENS

CAIRO
2H 20MIN VIA ATHENS

TOKYO
12H 20MIN NONSTOP

BEIJING
12H 20MIN NONSTOP

SINGAPORE
12H 20MIN NONSTOP

BANGKOK
12H 20MIN NONSTOP

MILAN
1H 50MIN NONSTOP

MUNICH
1H 50MIN NONSTOP

ZURICH
1H 50MIN NONSTOP

FRANKFURT
1H 50MIN NONSTOP

HAMBURG
1H 50MIN NONSTOP

PARIS
1H 50MIN NONSTOP

BRUSSELS
1H 50MIN NONSTOP

AMSTERDAM
1H 50MIN NONSTOP

LONDON
1H 50MIN NONSTOP

COPENHAGEN
1H 50MIN NONSTOP

GOTHENBURG
1H 50MIN NONSTOP

STOCKHOLM
1H 50MIN NONSTOP

OSLO
1H 50MIN NONSTOP

MADRID
2H 50MIN VIA HAMBURG

LISBON
2H 50MIN VIA HAMBURG

GENEVA
2H 50MIN VIA HAMBURG

Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O.Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906)827-3906
Jälleen myyjää halutaan

Maailman tapahtumia

MAAILMAN ERI KULMILTA

Thatcherin puolueen kannatus laskenut

Englannin pääministeri Margaret Thatcherin konservatiivisen puolueen kannatus on laskenut, ja puolue on jäänyt kymmenen prosenttia työväenpuolueen jälkeen. Sanomalehti The Sunday Timesin äskettäin julkaisemasta mielipidemittauksesta käy ilmi, että 47 prosenttia englantilaisista kannattaa Labour-puoluetta ja vain 37 prosenttia Thatcherin konservatiiveja.

Thatcherin puolue, joka on hallinnut Englantia kymmenen vuotta, on kohdannut ongelmia maan kiihtyvän inflaation vuoksi. Päänvaivaa hallitsevalle puolueelle ovat myös tuoneet teollisuustyöläisten palkkasopimuksista syntyneet ristiridat ja lakot.

Mielipidemittauksen suoriti kesäkuussa kansainvälinen markkina- ja mielipidetutkimuslaitos Mori.

Suuri mielenosoitus Hongkongissa

Noin 10,000 ihmistä osoitti äskettäin mieltään Hongkongissa. He vaativat Englannin ulkoministeriä Geoffrey Howea ryhtymään toimiin Hongkongin asukkaiden etujen turvaamiseksi. Englanti on sopinut luovuttavansa alueen Kiinalle vuonna 1997.

Howe aloitti samana päivänä vierailun Hongkongissa.

Mielenosoittajat vaativat Howelle osoitetussa kirjeessä Hongkongin asukkaille oikeutta muuttaa Englantiin. He vaativat myös täyttä demokratiaa ja lakia, joka takaisi ihmisoikeuksien kunnioittamisen Hongkongissa.

Howe päätti vierailla Hongkongissa sen jälkeen kun Kiinan viranomaiset olivat tukahduttaneet verisesti opiskelijoiden mielenosoitukset Pekingissä viime kuussa.

Ranska ottaa pakolaisia Hongkongista

Ranska on valmis ottamaan vastaan hongkongilaisia, jotka pyytävät turvapaikkaa Kiinan demokratialiikkeen verisen tukahduttamisen vuoksi, Ranskan ulkoministeri Ronald Dumas sanoi viime viikolla.

- Me autoimme myös Vietnamin ja Indokiinan pakolaisia, miksi emme voisi tehdä samoin Hongkongin kanssa, Dumas sanoi Euroopan 1 -radioaseman haastattelussa.

Puolustus vaatii: Palmen murhasta syytetty vapautettava

Ruotsin pääministerin Olof Palmen murhasta syytetty Christer Pettersson piti reilu viikko sitten oikeuden istunnon puheen, jossa hän kiisti syyllistyneensä murhaan. Petterssonin asianajaja vaati päämiehensä vapauttamista heti.

Petterssonin asianajaja totesi, ettei syyttäjä ole ilman järkevää epäilyä onnistunut osoittamaan Petterssonia murhaajaksi, joten oikeusmurhaa ei saisi tapahtua.

Viisi viikkoa kestäneen oikeudenkäynnin viimeisenä päivänä syyttömyyttään vaikutellut Pettersson kuulee tuomionsa aikaisintaan viikon ja viimeistään kolmen viikon kuluttua. Syyttäjä on vaatinut Petterssonille elinkautista vankeutta.

Todistajat ovat sanoneet nähneensä Petterssonin vetehtineen murhapaikalla, mutta kukaan ei ole nähnyt hänellä asetta kädessä.

Gorbatshev haluaa pois taktiset ohjukset

Neuvostoliitto valmis yksipuoliseen aseriisuntaan

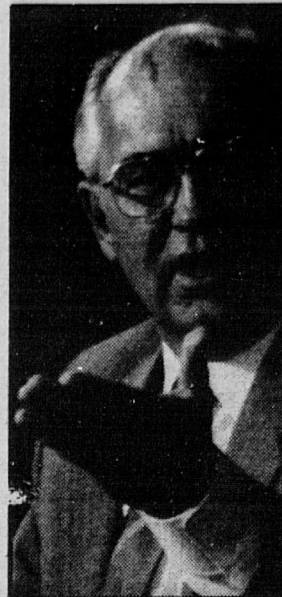
Presidentti Mihail Gorbatshevin mukaan Neuvostoliitto on valmis yksipuolisesti vähentämään Eurooppaan sijoitettuja taktisia ydinohjuksiaan, jos läntinen puolustusliitto Nato suostuu aloittamaan neuvottelut taktisten ydinohjusten poistamisesta.

Äskettäisen Ranskan-vierailunsa päätteeksi pitämässään puheessa Gorbatshev totesi, että lopullinen tavoite on hävittää lyhyen kantaman ydinaseet kokonaan, sillä tar-

keää olisi poistaa aseellisten yhteenottojen ja etenkin erisotilasliittoutumien välisten selkkauksien mahdollisuus.

Gorbatshevin mukaan kah-tiajakautuneen Euroopan yhdistäminen ei kuitenkaan tarkoita sosialismista luopumista.

Toukokuun huippukokouksensa jälkeen Nato ilmoitti olevansa valmis aloittamaan neuvottelut lyhyen kantaman ohjusten vähentämisestä. Naton kannan mukaan neu-

Mihail Gorbatshev

Vargas Llosa ryhtyi taas ehdokkaaksi

Maineikas kirjailija Mario Vargas Llosa ryhtyi viikko sitten uudelleen presidenttikilpailuun käytyneessä ja sotien repimässä Perussa. Hän oli ehtinyt jo luopua kilvasta ja lähteä maasta kolme viikkoa sitten.

Vargas Llosa, joka oli eturivin ehdokas, jätti odottamatta kampanjan sikseen ja lähti Eurooppaan 22. kesäkuuta. Dramaattisen päätöksen oli joiden lähteiden mu-

kaan määrä lujittaa hänen asemiaan. Syyksi hän itse mainitsi sovittamattomat eroavaisuudet oikeistokoalition sisällä, joka nimesi hänet ehdokkaaksi pari viikkoa aiemmin.

Kirjailija-politiikko näytti voitonriemuiselta, kun hän laskeutui lentokoneesta perjantaina tervehtien satoja kannattajiaan, jotka vilkuttivat ja huusivat "presidentti Mario".

vottelut voivat kuitenkin johtaa vain osittaiseen vähentämiseen eikä suinkaan ohjusten poistamiseen kokonaan.

Neuvostoliitolla on Euroopassa noin 1,450 lyhyen kantaman ohjusten laukaisualustaa, kun Natolla puolestaan on Lance-tyyppisiä laukaisualustoja vain 88. Natoon kuuluvilla Ranskalla ja Englannilla on lisäksi omia ydinohjuksia.

NEXT STOP, SCANDINAVIA

SAS flies non stop to Scandinavia from New York, Chicago, Los Angeles and Seattle and offers convenient connections to more cities throughout Scandinavia.

See your travel agent or call SAS, toll free, 1-800-221-2350 (in New York City, call 718-657-7700; in Los Angeles 213-655-8600).

Make your next stop Scandinavia, with SAS.

SAS

THE AIRLINE OF SCANDINAVIA

AUGUST